

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Systemy environmentálního účetnictví a ekologické daně ve světě
Systems of environmental accounting and environmental taxes in the
world

Martina Fialová

Plzeň 2014

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina FIALOVÁ**
Osobní číslo: **K13B0178P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Název tématu: **Systemy environmentálního účetnictví a ekologické daně ve světě**
Zadávací katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

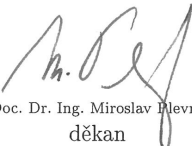
1. Informujte o politice životního prostředí na nadnárodní úrovni.
2. Popište politiku životního prostředí v Evropské unii.
3. Vyhodnoťte vliv ekologických škod způsobených činnostmi vybrané společnosti na její finanční stránku.
4. Porovnejte jak si firma vede na světovém trhu s ropou před a po způsobené ekologické katastrofě.

Rozsah grafických prací: **neuveden**
Rozsah pracovní zprávy: **40 - 60 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

- **KILLINGER, Sebastian.** *International environmental externalities and the double dividend.* Cheltenham: Edward Elgar Publishing Ltd, 2000. ISBN 1-84064-493-1
- **EKINS, Paul.** *Environmental Tax Reform (ETR): A Policy for Green Growth.* Oxford: Oxford University Press, 2011. ISBN 978-0-19-958450-5
- **MOOIJ, Ruud A. de.** *Environmental taxation and the double dividend.* Bingley: Emerland, 2008. ISBN 0-4445-0491-5

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jitka Zborková, Ph.D.**
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **25. října 2013**
Termín odevzdání bakalářské práce: **25. dubna 2014**

Doc. Dr. Ing. Miroslav Měvny
děkan

Prof. Ing. Lilia Dvořáková, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. října 2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Systémy environmentálního účetnictví a ekologické daně ve světě“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v přiložené bibliografii.

Plzeň dne

.....
podpis autora

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat Ing. Jitce Zborkové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, připomínky a za vstřícnost při zpracování bakalářské práce.

Velké poděkování patří také mé rodině za podporu a trpělivost během celého studia.

Obsah

Úvod.....	7
1 Politika životního prostředí na nadnárodní úrovni	8
1.1 Vývoj vlivu lidské činnosti na životní prostředí a politika životního prostředí.....	8
1.1.1 Životní prostředí a lidská činnosti napříč věky	8
1.2 Politika životního prostředí	12
1.3 Politika životního prostředí v České republice (ČR).....	13
1.3.1 Ekologické daně a poplatky.....	16
1.3.2 Environmentální účetnictví.....	19
1.3.3 EMAS a ISO 14001	23
1.3.4 ČR a mezinárodní spolupráce.....	25
2 Organizace spojených národů (OSN) a její úloha v ochraně životního prostředí.....	27
2.1 Konference OSN o životním prostředí člověka ve Stockholmu	27
2.2 Konference OSN o životním prostředí a rozvoji v Rio de Janeiru	28
2.3 Konference smluvních stran v Kjótu	29
2.4 Světový summit o udržitelném rozvoji v Johannesburgu.....	30
3 Politika životního prostředí v Evropské unii (EU)	31
3.1 Průběh formování EU a její organizační výstavba	31
3.2 Vývoj a akční programy politiky životního prostředí EU (ES)	32
3.3 Mezinárodní konference	35
3.4 Právní předpisy jako nástroje politiky ŽP v Evropské unii.....	36
4 O Společnosti British Petroleum.....	38
4.1 Od historie po současnost.....	38

4.2	Činnost British Petroleum, produkty a služby	40
5	Činnost British Petroleum vs. životní prostředí.....	41
6	Ropná skvrna v Mexickém zálivu	46
6.1	Škody způsobené katastrofou.....	46
6.2	Dopad havárie na finanční stránku společnosti.....	48
6.3	Řešení následků a odpovědnost	50
7	British Petroleum před a po ekologické katastrofě	52
7.1	British Petroleum v očích veřejnosti.....	54
7.2	Závěrečné vyhodnocení důsledků havárie.....	55
	Seznam tabulek.....	59
	Seznam použitých zkratk	61
	Seznam zdrojů	63
	Seznam příloh.....	67

Úvod

Otázkou ochrany životního prostředí se dnes zabývá celý svět a lze ji s přehledem srovnávat s takovými tématy jako světová ekonomika či mezinárodní bezpečnost. Toto téma nabylo na důležitosti zejména v posledním století, a to z důvodu rostoucí populace, a s tím spojených prohlubujících se lidských zásahů do životního prostředí. Tyto intervence jsou v dnešní době tak rozsáhlé, že začínají ohrožovat i lidstvo a přírodní zdroje, dříve nevyčerpatelného charakteru, ukazují své limity. K dalšímu poškození životního prostředí a k narušení jeho rovnováhy dochází vlivem ekologických katastrof. Jedná se nejen o přírodní hrozby (např. tsunami, zemětřesení, potopu a jiné), ale také havárie, které „zavinil“ člověk - ropné skvrny, exploze jaderné elektrárny a únik radioaktivity, špatně zničený nebezpečný chemický odpad apod.

Tato práce se skládá ze dvou částí a vznikla na základě informací z odborné literatury a odborných článků. První část pojednává o vlivu lidské činnosti na životní prostředí a o politice životního prostředí jako způsobu uplatňování nástrojů a postupů pro jeho preventivní ochranu. Dále o environmentálním účetnictví a ekologických daních, jenž jsou jedněmi z nástrojů politiky životního prostředí. A v neposlední řadě také o integračních seskupeních, které prosazují ochranu životního prostředí na nadnárodní úrovni.

Druhá část se zabývá tím, jak se jedna z předních světových energetických společností vyrovnává s následky ekologické katastrofy, za níž je zodpovědná. Jaký vliv bude mít tato událost na její finanční stránku a do jaké hloubky otřese pověstí firmy.

Cílem této bakalářské práce je nastínit vliv dopadů lidské činnosti a ekologických katastrof na životní prostředí, charakterizovat přijaté postupy na jeho ochranu a najít odpovědi na otázky: „Jak a proč se otázce ochrany životního prostředí dostalo takové pozornosti a kdy se začala řešit v celosvětovém měřítku?“ a „Do jaké míry ovlivní ekologická katastrofa postavení jedné z předních mezinárodních energetických společností?“.

1 Politika životního prostředí na nadnárodní úrovni

„Jestliže bereme více, než potřebujeme, vlastně bereme od někoho jiného, půjčujeme si na úkor budoucnosti nebo ničíme životní prostředí a jiné druhy.“

Mahatma Gandhi

1.1 Vývoj vlivu lidské činnosti na životní prostředí a politika životního prostředí

Životní prostředí (dále ŽP) lze dle Organizace pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) definovat jako tu část světa, s níž je člověk ve vzájemném působení, kterou používá, ovlivňuje a které se sám přizpůsobuje. [39]

Dále, dle zákona č. 17/1992 Sb. o životním prostředí, je ŽP definováno jako: *„Vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, půda, horniny, organismy, jejich komplexy (populace, společenstva, ekosystémy) a energie.“* [39]

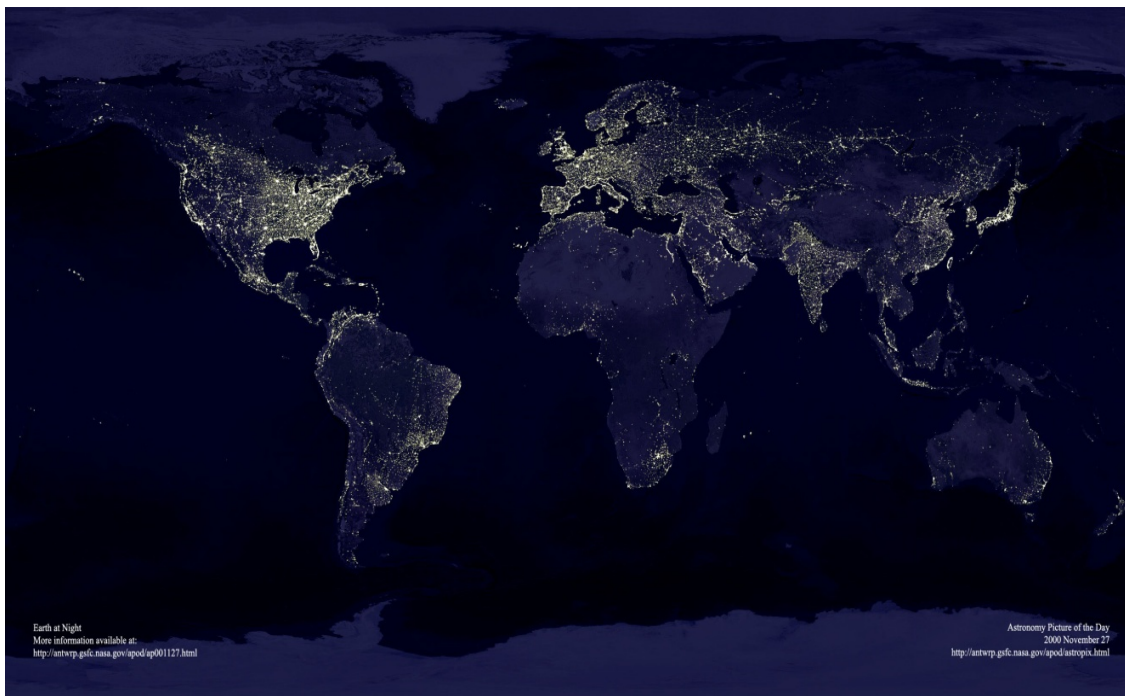
A takových to definic existuje celá řada. Autorka se nejvíce ztotožňuje s tbiliskou formulací životního prostředí, přijatou na konferenci v Tbilisi v roce 1979: *„Životní prostředí je systém složený z přírodních, umělých a sociálních složek materiálního světa, jež jsou, anebo mohou být s uvažovaným organismem ve stálé interakci.“* [35]

1.1.1 Životní prostředí a lidská činnosti napříč věky

K vývoji životního prostředí dochází již miliony let, prakticky od vzniku života na zemi. Člověk se stal součástí prostředí teprve před necelými 2 miliony let a po většinu doby ho nijak zřetelně neovlivňoval. V **pravěku** se živil lovem a sběrem plodů, žil v malých skupinách a vše co dělal, bylo v souladu s přírodou, tudíž nedocházelo k narušování její rovnováhy. Ve **starověku** došlo k rozvoji některých oblastí, především zemědělství a pastevectví, začala se budovat větší města, těžit ruda a dřevo. S tímto obdobím jsou

spojeny první významné změny životního prostředí. Následkem rozsáhlého odlesňování se změnilo klima a vodní režim krajiny, vznikly první stepy a pouště a docházelo k hroucení ekosystémů. To vše vedlo ke stagnaci, stěhování nebo zániku některých civilizací (př. Mezopotámie, Řecko, Egypt). Ve **středověku** se tyto změny více prohloubily, avšak největší a nejvýznamnější zásahy do životního prostředí se projevují teprve několik posledních tisíciletí v důsledku prudkého růstu populace a intelektuálních schopností člověka. V **18. století** (novověk) nastoupila průmyslová revoluce, začala se stupňovat těžba dřeva, které se využívalo jako stavební materiál i palivo, těžba uhlí, ropy a rud. Pokračoval rozvoj zemědělské činnosti, rozšiřování měst a rozvoj obchodu, s čímž je spojena výstavba nových dopravních komunikací a nástup nových dopravních prostředků (automobil, vlak, letadlo). Koncem **20. století**, rychlý rozvoj lidstva a způsob jeho uvažování a politického rozhodování, zapříčiňují nové a nové problémy (populační exploze, energetická krize aj.), které již ohrožují samotnou existenci člověka. V tomto století došlo k prudkému rozvoji zejména v komunikačních technologiích a dopravě. [49]

Obrázek 1: Noční pohled na planetu Zemi z vesmíru

Zdroj: [36], 2014

Rozsah populace v dnešní době a její vliv na planetu ilustruje výše uvedený obrázek 1. Osvětlené oblasti zobrazují části světa s nejrozšířenějším průmyslem. Jak je z obrázku patrné mezi nejrozvinutější zóny patří Evropa, Spojené státy a Japonsko, naopak tmavé oblasti představují především méně vyspělé kontinenty, tedy Afriku, Střední a Jižní Ameriku a Asii. [36]

Všechny tyto okolnosti vedou k tomu, že lidské aktivity přestávají být limitovány hranicemi států, ale svět se stává jedním velkým propojeným a vzájemně závislým seskupením, které čelí globálním výzvám. [51]

Pojem GLOBALIZACE se poprvé objevil v roce 1944, ale byl zpopularizován až v roce 1983 americkým ekonomem Theodorem Levitem, jenž ho využil k popisu vývoje světového hospodářství koncem 20. století. Do té doby se tento vývoj označoval jako internacionalizace světového hospodářství. Dnes se globalizace pojí především s rozmachem ekonomiky. O globalizaci byla napsána spousta knih a existuje celá řada definicí. Německý sociolog a myslitel Ulrich Beck podotknul, že „*pokus definovat globalizaci se rovná pokusu přitlouci puding na zed*“ . [40, s. 27] [51] [17] [42]

S jeho názorem se ztotožňuje i autorka této práce a proto se rozhodla pojem globalizace nedefinovat, ale interpretovat pomocí následujícího příkladu.

„Otázka: Co je to globalizace?“

Odpověď: Smrt Lady Diany.

Otázka: Na základě čeho jste tak usoudil?

Odpověď: Anglická princezna se svým egyptským přítelem havarovala ve francouzském tunelu v německém autě, ve kterém bručel holandský motor a které šoféroval Belgičan, jenž vypil skotskou whisky a kterého pronásledoval italský paparazzi na japonské motorce. Následně se je snažil zachránit americký doktor indickými léky a tohle všechno čteš ty – Čech, oblečený v čínských šatech a zírající do taiwanského monitoru...“ [17, s. 17]

Společnost se ve větší míře shoduje na tom, že globalizace je ve své podstatě jev kladný, který vede k propojování a posilování vazeb mezi všemi zeměmi světa. Vždyť je v dnešní

době, díky technologiím, internetu, masmédiím, komunikačním sítím a kanálům, rozvoji v dopravě, vše rychlejší, jednodušší a dostupnější. Lidé mají nepřehledné množství možností a rovnocenných příležitostí. [17]

Na druhé straně, Petr Robejšek, ve své publikaci říká, že „*globalizace neprospívá všem věkovým skupinám, regionům, průmyslovým odvětvím, státům a národům stejně a současně.*“ Tento názor má i své opodstatnění, protože kdyby všichni byli stejně úspěšní, kdyby všichni žili na stejné úrovni, jak dlouho by bylo možné zvládnout potřeby tak náročné civilizace bez toho, aby došlo k rozsáhlému a nezvratnému poškození životního prostředí? [17] [40]

Již dnes existuje celá řada nepříznivých projevů globalizace v této oblasti. V důsledku rostoucího počtu lidské populace je vytvářen tlak na obnovitelné i neobnovitelné zdroje (př. pitná voda). Dochází k znečišťování životního prostředí, zejména ovzduší, kde je vlivem rozrůstajícího se průmyslu plno oxidů dusíku a síry, negativně ovlivňující zdraví lidí (př. londýnský smog z roku 1952 - 4 000 obětí). Mění se i životní prostor, odlesňování a postupné rozšiřování pouští nenávratně poškozuje charakter krajiny. Důsledkem je zvýšená prašnost, což u lidí může vést k respiračnímu onemocnění¹, mění se lokální klima, není dostatek spodních vod a jiné. [17]

Řešením nebo zmírněním dopadů negativních vlivů globalizace na ŽP je zpřísnění a praktická realizace pravidel na jeho ochranu, prostřednictvím politiky ŽP a sladění ekonomického růstu s principy trvale udržitelného rozvoje. [21]

V rámci globalizace světa vznikla integrační společenství, která sdružují státy světa ke společné spolupráci. Mezi největší patří **Organizace spojených národů (OSN)** a **Evropská unie (EU)**, jejichž činnost bude dále specifikována a to především v oblasti životního prostředí. [1] [38]

¹ Respirační onemocnění je onemocnění dýchacího ústrojí.

1.2 Politika životního prostředí

Politika ŽP (také ekologická či environmentální politika) se začala formovat na počátku 70. let. Zahnuje současné trendy v oblasti ochrany životního prostředí, základní principy jak hospodařit s přírodními zdroji a jednotlivými složkami životního prostředí a způsoby její realizace, které vedou k co nejefektivnějšímu naplňování jejích cílů. Hlavním cílem je snaha zlepšit životní prostředí a životní úroveň lidí a přitom respektovat trvale udržitelný rozvoj. [28] [38]

Světová komise pro životní prostředí a rozvoj definuje ve své zprávě pojem trvale udržitelný rozvoj, dle Brundtland report - „Naše společná budoucnost“ následovně: „*Trvale udržitelný rozvoj je takový rozvoj, při němž bude současná generace uspokojovat své potřeby tak, aby neomezila možnosti příštích generací uspokojovat jejich potřeby.*“ [20]

Obrázek 2: Přístup společnosti Samsung Electronic k trvale udržitelnému rozvoji

Zdroj: [52], 2014

Strategii udržitelného rozvoje má v dnešní době zavedenou již celá řada firem, především velkých mezinárodních společností. Autorka si pro příklad vybrala strategii korejské

globální společnosti Samsung Electronic, která ji zahrnuje do své činnosti v rámci sociální, ekonomické a ekologické odpovědnosti. Firma má tuto strategii pečlivě propracovanou a klíčové prvky řízení společnosti zaměřené na udržitelný rozvoj přehledně ukazuje výše uvedený obrázek 2. [52]

Principy politiky ŽP jsou ve své podstatě založeny na tom, aby vznikl optimální systém, v němž dojde ke sladění ekonomických, politických, environmentálních a sociálních aspektů jednotlivých zemí, za minimálního zhoršení stavu životního prostředí. A nadále budou všechny země společně preventivně chránit ŽP a bojovat za zlepšení jeho stavu. Blíže specifikovány jsou tyto principy v příloze A. Svě cíle realizuje politika ŽP prostřednictvím **nástrojů**, které jsou přijaty na konferencích, summitech či jiných shromážděních zástupců států některého integračního seskupení (OSN, EU). [28] [38]

Na mezinárodní úrovni je politika životního prostředí řešena především v obecné rovině a následně si ji jednotlivé státy konkretizují, po formální i obsahové stránce, dle svých potřeb. Jako názorný příklad si autorka vybrala aplikaci politiky životního prostředí v České republice. [38] [1]

1.3 Politika životního prostředí v České republice (ČR)

Plán realizace a cíle politiky životního prostředí v České republice je pro následující roky vymezen v dokumentu vydaném Ministerstvem životního prostředí – Státní politika životního prostředí (SPŽP) České republiky 2012 – 2020. [33]

Jako **hlavní cíl** si politika ŽP vytyčila zajistit zdravé a kvalitní životní prostředí pro občany, efektivněji využívat zdroje a minimalizovat negativní dopady lidské činnosti na životní prostředí, nejen v rámci tohoto státu, ale přispívat ke zlepšování kvality života v Evropě i celosvětově. Bude tak napomáhat řešení národních, regionálních i globálních problémů a zároveň napomáhat prosazování českých odborníků a vývozu technologií souvisejících s touto problematikou ve světě. [33]

Oblasti, na které politika zaměřila svou pozornost a v nich stanovené okruhy priorit zpřehledňuje dále uvedená tabulka 1. Vymezení priorit je velmi důležité, neboť na jejich základě politika stanovuje své dílčí cíle a přijímá opatření. Při jejich určování se vycházelo ze současného stavu ŽP a jeho předpokládaného vývoje, ze závazků vyplývajících ze schválené environmentální legislativy EU do roku 2020 a dalších environmentálních smluv. [33]

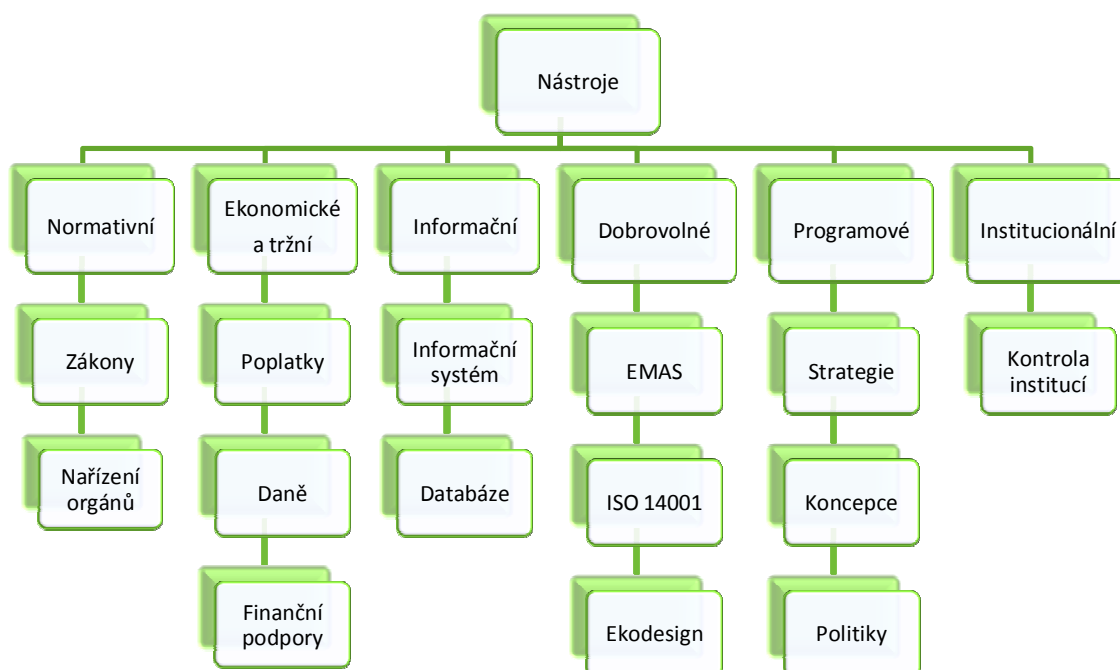
Tabulka 1: Tematické oblasti a cíle politiky životního prostředí v ČR

Tématická oblast	Priorita
1) Ochrana a udržitelné využívání zdrojů	- zajištění ochrany vod a zlepšování jejich stavu
	- prevence a omezování vzniku odpadů a jejich negativního vlivu na životní prostředí, podpora jejich využívání jako náhrady přírodních surovin
	- ochrana a udržitelné využívání půdního a horninového prostředí
2) Ochrana klimatu a zlepšení kvality ovzduší	- snižování emisí skleníkových plynů a omezování negativních dopadů klimatických změn
	- snížení úrovně znečištění ovzduší
	- efektivní a přírodně šetrné využívání obnovitelných zdrojů energie
3) Ochrana přírody a krajiny	- ochrana a posílení ekologických funkcí krajiny
	- zachování přírodních a krajinných hodnot
	- zlepšení kvality prostředí v sídlech
4) Bezpečné prostředí	- předcházení rizikům
	- ochrana prostředí před negativními dopady krizových situací způsobenými antropogenními nebo přírodními hrozbami

Zdroj: vlastní zpracování dle [33], 2014

Z plánu SPŽP vyplývá, že k dosažení stanovených cílů v rámci ochrany životního prostředí v ČR je třeba podpořit vzájemnou provázanost ekonomické, sociální a environmentální politiky a zintenzivnit jejich koordinaci a následně je provázat i s politikou soudržnosti. V rámci realizace SPŽP by měla být podporována jen taková opatření, která směřují k ekonomickému růstu a bezdůvodně neomezují významná hospodářská odvětví, což by mělo inklinovat k vyšší konkurenceschopnosti ČR. K realizaci politiky ŽP dochází prostřednictvím dále uvedených nástrojů. Autorka použila členění nástrojů dle Ministerstva životního prostředí v České Republice. Jednotlivé skupiny nástrojů i s příklady můžete vidět na následujícím obrázku 3. [33]

Obrázek 3: Nástroje na ochranu ŽP v ČR

Zdroj: vlastní zpracování dle [33], 2014

Nejprve se politika životního prostředí realizovala výhradně prostřednictvím **normativních (administrativní) nástrojů**, které jsou založeny na donucovací pravomoci orgánů státní správy činných v oblasti ochrany ŽP. Jedná se o různé **zákazy, příkazy, povolení či omezení**, z nichž vyplývá povinnost něco konat v zájmu životního prostředí. Ostatní nástroje se začaly uplatňovat až postupem času. [33]

V rámci této práce se bude autorka dále zaměřovat pouze na skupiny nástrojů obsahující nástroje, jenž souvisí s tématem, a to ekonomické nástroje (ekologické daně) a dobrovolné nástroje (environmentální účetnictví, EMAS a ISO 14001).

Ekonomické a tržní nástroje se dělí na dvě podskupiny:

1. nástroje negativní stimulace – **daně, poplatky** a sankce,
2. nástroje pozitivní stimulace – různé formy podpor (př. dotace, daňové úlevy).

Zavedení těchto nástrojů je pro podniky povinné.

Dobrovolné nástroje zavádí podnikatelské a jiné subjekty na základě svého svobodného rozhodnutí, nad rámec požadavků legislativních norem, a to z důvodu prevence snižování negativních dopadů jejich činnosti na ŽP. Zavedení těchto nástrojů např. buduje lepší image podniku v očích veřejnosti, či má napomáhat ke zvyšování jeho konkurenceschopnosti. Mezi dobrovolné nástroje patří: **environmentální účetnictví**, označování ekologicky šetrných výrobků, **zavádění systémů environmentálního řízení (EMAS, ISO 14001)**, čistší produkce, zelené veřejné zakázky, dobrovolné dohody, hodnocení životního cyklu a ekodesign. [33]

1.3.1 Ekologické daně a poplatky

Ekologické daně jsou jedním z ekonomických nástrojů v boji za ochranu ŽP a jejich zavedení je pro podnik povinné. Primárním účelem těchto daní je omezování existence negativních externích efektů ovlivňujících životní prostředí. [29]

Názory na jejich definování se rozcházejí, a proto definici vymezují dva přístupy jak tyto daně chápat.

1. První **zdůrazňuje důvod**, proč se určitá daň zavedla či zvýšila. Definuje, že za ekologické daně jsou (explicitně či implicitně) považovány takové platby do veřejných rozpočtů, jejichž zavedení nebo zvýšení bude mít pozitivní vliv na životní prostředí.
2. Druhý přístup se zaměřuje spíše na způsob fungování daně a její efekty, tedy předmět zdanění. [22]

Často používanou definicí ekologických daní je definice OECD². Ekologické daně jsou „povinné platby státu bez kompenzace protislužbou, uvalené na daňové základy považované za zvláště relevantní ve vztahu k životnímu prostředí“³. [22, s. 88]

Ekologické daně mají dvě hlavní **funkce**.

- Fiskální funkce – je základní funkcí ekologických daní, výnos z těchto daní plyne do státního rozpočtu.
- Alokační funkce – je v posledních desetiletích teoreticky rozvíjena a požadována politickou praxí, zejména v oblasti řešení problémů ŽP. [22]

Před rokem 1993 zastávaly funkci daní například poplatky za emise, či poplatky za vypouštění odpadních vod. [12]

Cílem těchto daní je změnit chování emitentů škodlivých látek. Jestliže dojde k zavedení daně, její dopad postihuje jak výrobce, tak spotřebitele. [22]

Odpůrci ekologických daní nejčastěji argumentují tím, že by neměly být implementovány, jelikož snižují mezinárodní konkurenceschopnost. Jedná se zejména o odvětví, která nejvíce znečišťují životní prostředí. Jelikož zavedení daní zvýší náklady podniku a to se promítne i do cen jejich produkce. Z tohoto důvodu většina zemí definuje množství výjimek, které nepodléhají zdanění, především v energeticky náročných odvětvích. To však vede k podstatnému snížení významu těchto daní. [47] [22]

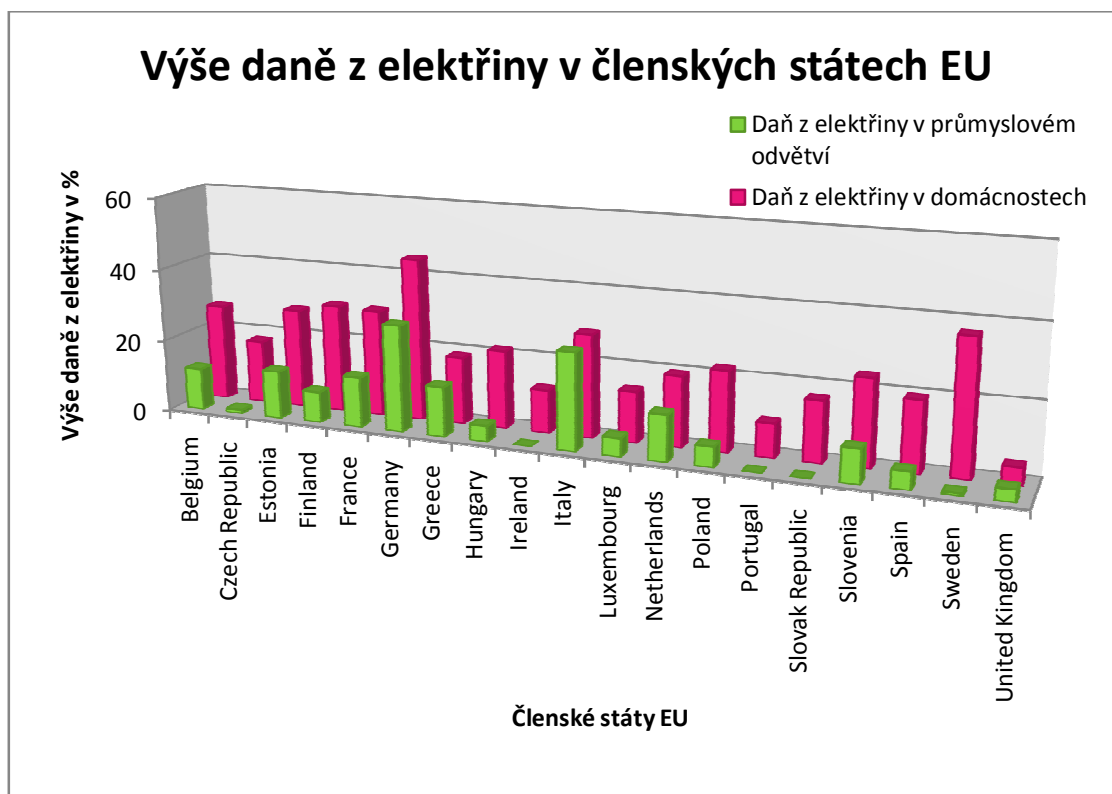
² Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (z anglického Organisation for Economic Co-operation and Development)

³ Environmentally related taxes are defined as any compulsory, unrequited payment to general government, levied on tax-bases deemed to be of particular environmental relevance.

V některých případech dochází ke dvojímu zdanění. Teoretici tvrdí, že pro ekologické daně to představuje zlepšení, za prvé se zmírní škody na životní prostředí, za druhé se tím sníží existující deformace daní. Této hypotéze se věnuje Mooij ve své knize a tvrdí, že první předpoklad je bezpochyby správný, avšak platnost druhého již není tak snadno dokazatelná. Nedá se říci, že druhý předpoklad platí vždy, záleží na ostatních faktorech. [34]

Povinnost zavést ekologické daně vznikla České republice k 1. lednu 2008, a to v souladu s podmínkami členství v Evropské unii. Jedná se o **daň z elektřiny, ze zemního plynu a z pevných paliv**. O tom co je předmětem daně, plátcem daně, kdo je od daně osvobozen a jaké jsou sazby jednotlivých daní, pojednává příloha B. [8]

Obrázek 4: Srovnání výše daně z elektřiny v ČR s členskými státy EU

Zdroj: vlastní zpracování dle [37], 2014

Správce ekologických daní jsou celní orgány, jejichž místní příslušnost je stanovena zákonem č. 17/2012 Sb. o celní správě České republiky. **Zdaňovacím obdobím**

je kalendářní měsíc. Plátcí daně, kterým vznikla povinnost daň přiznat a zaplatit, musí podat **daňové přiznání** a zaplatit daň nejpozději do 25. dne po skončení zdaňovacího období. [8]

Pro zajímavost zpracovala autorka výše uvedený obrázek 4, který porovnává výši daně z elektřiny v ČR s ostatními členskými státy Evropské unie, které tuto daň vybírají, za rok 2013. Daň z elektřiny zvolila, protože je jednou z nejčastěji zavedených ekologických daní. V grafu je uvedena jak výše daně vybíraná v průmyslovém odvětví, tak v domácnostech, a to v %. Vidíme, že domácnosti mají ve všech zemích vyšší zdanění než průmyslová odvětví, v některých případech je dokonce daň uvalena pouze na domácnosti (př. Irsko, Portugalsko aj.). ČR patří k zemím s nižší mírou zdanění. Výnosy z ekologických daní nejsou podstatnou částí příjmů plynoucích do státního rozpočtu, spíše jakýmsi „kosmetickým prvkem“. Pro státy jsou rozhodující výnosy z jiných daní, především DPH. [22]

1.3.2 Environmentální účetnictví

Vedle tradičního finančního účetnictví zavádí některé podniky i **environmentální účetnictví** a to z důvodu získání informací o dopadech podnikatelských činností na ŽP a s tím souvisejících nákladech. Podniky zavádí environmentální účetnictví na základě dobrovolnosti, nejsou při jeho tvorbě nijak omezovány a mohou ho aplikovat dle svých potřeb a svým způsobem. [39]

Podle EPA⁴, lze tento pojem chápat v kontextu i s dalšími formami účetnictví, a to **národním účetnictvím**, poskytujícím informace o využívání národních přírodních zdrojů a **manažerským účetnictvím**, které zkoumá ekonomickou realitu a poskytuje managementu informace potřebné pro řízení podniku. Jedná se o takzvané environmentální manažerské účetnictví (dále EMA), které klade důraz na účetnictví spojené s náklady

⁴ Environmental Protection Agency (Agentura pro ochranu životního prostředí ve Spojených státech).

na životní prostředí. Je rozděleno na dva podsystemy, v prvním je vedeno v peněžních jednotkách a ve druhém v jednotkách fyzikálních. [14]

V České republice vydalo ministerstvo životního prostředí pro zavedení environmentálního manažerského účetnictví metodický pokyn. Dle toho pokynu je EMA nedílnou součástí managementu a zabývá se zjišťováním, shromažďováním, analýzami, odhady a šířením informací:

1. o hmotných a energetických tocích,
2. o environmentálních nákladech,
3. hodnotných pro rozhodování v rámci daného podniku. [13]

Všechny získané informace dále propojuje, přičemž se nezaměřuje jen na úroveň podniku, ale i na linii jednotlivých podnikových útvarů, procesů apod. „*Může být aplikováno s různým rozsahem:*

- *individuální procesy nebo skupiny procesů (např. výrobní linka),*
- *system (např. osvětlení, úprava odpadních vod aj.),*
- *výrobek nebo výrobkové řady,*
- *zařízení, provoz nebo všechna zařízení v rámci jednoho místa,*
- *regionální respektive geografické skupiny provozů,*
- *divize, pobočky nebo celý podnik.“ [13, s. 3]*

Cílem EMA je zvýšení efektivnosti využití materiálů a energií, zmírnění dopadů podnikových činností, výrobků a služeb na ŽP, zmenšení environmentálních rizik a zlepšení výsledků hospodaření podniků. [13]

Na oblast **environmentálních nákladů** klade EMA zvláštní důraz a jsou rozděleny na dvě základní skupiny.

1. **Náklady, vynakládané na ochranu ŽP** – zahrnují náklady spojené s opatřeními, která podnik zavedl za účelem omezení či kompenzace negativního vlivu podniku na ŽP.

2. **Náklady, související s poškozováním životního prostředí** – jsou indikátorem neefektivnosti výroby, jedná se o náklady (materiál, pracovní síla aj.), které byly „vyplývané“ na výrobu výrobku, jenž je v konečném důsledku považován za nevýrobní výstup. [13]

Mezi **environmentální výnosy** se řadí např. výnosy z recyklace materiálů, prodeje odpadů, podpory, dotace a výnosové položky, které se váží k environmentálním nákladům. [13]

Bilance energetických a hmotných toků, představuje přehled všech těchto toků, jenž prochází daným systémem. Bilance je založena na rovnováze vstupů a výstupů ze systému, které jsou udány ve fyzikálních jednotkách (např. v kg, t, GJ) a vztahují se k určitému časovému úseku (rok, měsíc apod.). Poté se v environmentálním účetnictví přiřazují ke zjištěným tokům jejich peněžní hodnoty. Environmentálně významné vstupy a výstupy jsou znázorněny v níže uvedené tabulce 2. [13]

Všechny významné environmentální náklady a výnosy je potřeba identifikovat, přiřadit environmentálním účtům v účtovém rozvrhu podniku, popřípadě je spojit s dalšími náklady týkajícími se environmentálních zařízení. Náklady a výnosy je účelné rozdělit do kategorií – výkaz environmentálních nákladů a výnosů a jejich kategorie viz příloha C. [13]

V souvislosti s ochranou ŽP a strategií udržitelného rozvoje je stále častěji propojováno environmentální účetnictví se sociálními aspekty. Z tohoto propojení vzniklo **účetnictví udržitelného rozvoje**, které existuje na mikroekonomické a makroekonomické úrovni. Na mikroekonomické úrovni slouží jako nástroj pro podporu rozhodování a zároveň hodnotí ekonomické dopady šetrného přístupu k ŽP při respektování sociálních aspektů podniku. Na úrovni makroekonomické propojuje informace o vývoji společnosti a stavu ŽP s ekonomickou výkonností státu. [32]

V České republice je řízení výkonnosti podniku směřováno více k trvale udržitelnému rozvoji, jenž se zaměřuje na ekonomické, environmentální a navíc sociální aspekty podnikového řízení obecně a bere ohled především na společenskou odpovědnost podniku. Naproti tomu, environmentální účetnictví se zaměřuje pouze na dva z jeho pilířů – environmentální a ekonomické aspekty podnikání a jejich vzájemné souvislosti. [18]

Tabulka 2: Environmentálně vymezené vstupy a výstupy

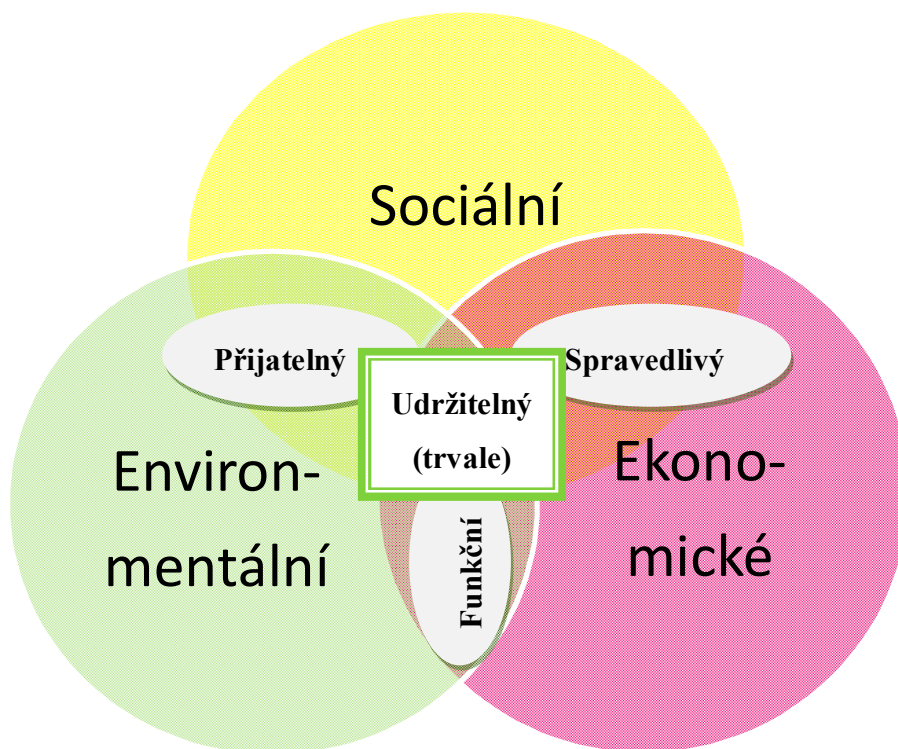
VSTUP v kg, GJ/ období	VÝSTUP v kg/období
Suroviny	Výrobek
Pomocné látky	Hlavní výrobek
Provozovací látky	Vedlejší výrobky
Obaly	Odpad
Energie	Obyčejný odpad
Plyn	Využitelný odpad
Uhlí	Nebezpečný odpad
Paliva	Odpadní voda
Dálkové vytápění	Množství odpadních vod
Obnovitelné zdroje (biomasa, dřevo)	Těžké kovy, ChSK, BSK ₅
Sluneční energie, vítr, voda	Emise do ovzduší
Elektrická energie vyrobená mimo podnik	CO ₂
Elektrická energie vyrobená v podniku	CO
Voda	NO _x
Komunální voda	SO ₂
Podzemní voda	Prach
Pramenitá voda	NH ₄ , těkavé organické látky
Dešťová/Povrchová voda	Látky poškozující ozónovou vrstvu

Zdroj: vlastní zpracování dle [13], 2014

Dále uvedený obrázek č. 5 ilustruje propojení ekonomické, environmentální a sociální oblasti, jako oblastí trvale udržitelného rozvoje. Aktivity směřující k trvale udržitelnému rozvoji jsou podporovány v rámci environmentálního řízení podniku, tzv. systém

environmentálního managementu (EMS), který je realizován prostřednictvím nástrojů EMAS a ISO 14001. [27]

Obrázek 5: Trvale udržitelný rozvoj

Zdroj: [30], 2014

1.3.3 EMAS a ISO 14001

„Rostoucí zájem veřejnosti, tlaky zákazníků a obchodních partnerů i uvědomění si vlastní odpovědnosti za stav životního prostředí vedou v posledních letech podniky k zavádění systémů environmentálního řízení (EMS).“ [27, str. 63]

EMAS a ISO 14001 patří mezi dobrovolné nástroje politiky životního prostředí (= formalizované prostředky - postupy, značky, metody apod.), jejichž praktická realizace je jednotně stanovena **na mezinárodní úrovni**. [27]

Tabulka 3: Zásadní rozdíly mezi nástroji EMAS a ISO 14001

	ISO 14001	EMAS
Působnost	Celosvětová	Členské země EU, od roku 1998 i ČR
Platnost	Všechny typy organizací (průmysl, služby, státní správa,...)	Všechny organizace s vlivem na životní prostředí
Zavedení	V ekonomicky samostatně oddělené části podniku nebo v celém podniku	V celém (areálu – místě) podniku
Úvodní environmentální přezkoumání	Nevyžaduje, ale doporučuje	Přezkoumání stavu životního prostředí (povinné)
Veřejné dokumenty	Pouze environmentální politika	Prohlášení o stavu životního prostředí
Environmentální prohlášení	Není	Je vyžadováno prohlášení o stavu životního prostředí
Zakončení procesu	Certifikace	Ověření (verifikace) systému a validace prohlášení o stavu životního prostředí
Zakončení procesu zajišťuje	Auditor akreditované certifikační organizace	Akreditovaný environmentální ověřovatel
Četnost auditu	Nestanoven	Nejdéle tříletý
Použití loga	Není (vyjma loga certifikačního orgánu po dohodě)	Použití loga EMAS
Registrace	V rámci vydaných certifikátů u jednotlivých certifikačních organizací	Příslušné subjekty jednotlivých členských států

Zdroj: vlastní zpracování dle [27], 2014

Norma **ISO 14001**, vydána v roce 1996 Mezinárodní organizací pro normalizaci (ISO z anglického International Organization for Standardization), má celosvětovou působnost. Její zpracování napomáhá organizacím dosahovat zároveň environmentálních

i ekonomických cílů a prokázat tak shodu jejich činností s požadavky na ochranu ŽP. V České republice je princip normy založen na stanovení cílů a plánů v oblasti emisí z produkce podniku, které jsou postupně realizovány pomocí nastavených procesů a monitorovány. [27]

Dále se norma zabývá principy řízení dokumentace, lidských zdrojů, infrastruktury, zavádí procesy komunikace s úřady a veřejností, měří výkonnost procesů a provádí interní audity za účelem získání zpětné vazby. Zavedením normy ISO 14001 dosáhne podnik jisté prestiže, v současné době tvoří certifikace podle ISO 14001 téměř 15% a je druhou „nejpopulárnější“ normou v ČR. [27] [19]

EMAS (zkratka pro Systém řízení podniku a auditů z hlediska ochrany ŽP, anglicky Eco-Management and Audit Scheme) je nástroj uplatňovaný pouze v rámci Evropské unie. Tento systém vstoupil v platnost v dubnu roku 1995 na základě Nařízení Rady (zákonodárný orgán Evropského společenství) č. 1836/1993, revizi č. 761/2001. Reprezentuje aktivní přístup podniku ke sledování, řízení a postupnému snižování dopadů jeho činností na ŽP a lidské zdraví. Má univerzální využití, je určen jak pro soukromou sféru (akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným aj.), tak pro organizace státní a veřejné správy (ministerstva, městské úřady aj.). [27]

V podstatě EMAS rozšiřuje ISO 14001 a to především z pohledu transparentnosti. Organizace, která tento systém zavedla, musí na jeho základě zveřejňovat environmentální prohlášení a otevřeně debatovat s veřejností a dalšími příslušnými stranami. Ve výše uvedené tabulce 3, jenž oba standardy porovnává, jsou vidět další rozdíly. [27] [9]

1.3.4 ČR a mezinárodní spolupráce

V rámci plánu na ochranu ŽP pro období 2012 – 2020 (SPŽP) se bude Česká republika více zaměřovat na mezinárodní spolupráci, která bude napomáhat řešení národních, regionálních i globálních problémů a dále ji rozvíjet. Vyplývá to z i nově zavedeného principu – **Princip mezinárodní odpovědnosti**, který je uplatňován prostřednictvím spolupráce České republiky a již výše zmíněných integračních seskupení, kterými jsou EU a OSN, a dále

Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Tyto integrace či organizace musí při sdílení regionální a globální zodpovědnosti respektovat specifické zájmy ČR. [33]

Jakožto člen EU bude Česká republika klást větší důraz na plnění závazků vyplývajících z přijaté environmentální legislativy EU a aktivně se podílet na projednávání nových dokumentů EU. Prostředky na realizaci politiky ŽP bude ČR čerpat především z fondů EU, jelikož zdroje ze státního rozpočtu jsou značně omezené. [33]

2 Organizace spojených národů (OSN) a její úloha v ochraně životního prostředí

„Sami toho zvládneme tak málo, ale když se spojíme, zvládneme cokoli.“ Helen Keller

Jak již bylo řečeno, s globalizací světa se problémy v oblasti ŽP neustále prohlubovaly a jejich řešení už nemohlo být pouze v režii jednotlivých států, bylo potřeba se semknout do společného partnerství a navzájem si pomoci. Aby se mohla uplatňovat politika ŽP na nadnárodní úrovni, bylo nezbytné založit nadnárodní organizační strukturu (již zmíněná integrační seskupení), která by zabezpečila komunikaci, koordinaci a dohled nad opatřeními, jenž směřují k prosazení udržitelného rozvoje. [38]

Tohoto úkolu se jako první zhostila **Organizace spojených národů** (zkráceně OSN), která sdružuje téměř všechny státy světa. Organizace byla založena 26. června 1945 v San Francisku (USA) a jejím hlavním cílem je zachování mezinárodního míru, bezpečnosti a zajištění mezinárodní spolupráce. [38]

OSN na téma ochrany ŽP uspořádala celou řadu konferencí a právě tyto konference daly základ rozvoji **politice životního prostředí na nadnárodní úrovni**. [26]

2.1 Konference OSN o životním prostředí člověka ve Stockholmu

První konference OSN o ŽP člověka s heslem „Only one Earth“ se konala v červnu roku 1972 ve Stockholmu a zúčastnili se jí zástupci 114 zemí. **Hlavním cílem** bylo stanovení základních principů ochrany životního prostředí a nových forem mezinárodní spolupráce. Vedle toho se také jednalo o průmyslovém znečištění, zejména vod a ovzduší. [38] [51]

Výsledkem konference se staly dokumenty **Deklarace o životním prostředí**, Akční plán pro životní prostředí a Rezoluce o institucionálních a finančních opatřeních. Deklarace o životním prostředí výrazně ovlivnila vývoj legislativy v této oblasti, nejen na úrovni států,

ale i na mezinárodní úrovni. Zabývá se principy ochrany životního prostředí. Především poukazuje na to, že každý má právo na svobodu a přiměřené životní podmínky, ale zároveň nese plnou odpovědnost za ochranu a zlepšování životního prostředí, jak pro nynější, tak budoucí generace. [38]

V roce 1983 jmenovala OSN **Světovou komisi pro životní prostředí a rozvoj** (World Commission on Environment and Development). Tato komise měla za úkol navrhnout ekologické plány, které budou zajišťovat udržitelný rozvoj do roku 2000 a dále. Na základě toho vydala v roce 1987 zprávu **Naše společná budoucnost** (Our Common Future), jenž konstatuje, že udržitelný rozvoj se nadále musí stát **trvale udržitelným** a měl by respektovat ochranu ŽP, ekonomický rozvoj i sociální spravedlnost. [51]

2.2 Konference OSN o životním prostředí a rozvoji v Rio de Janeiru

Tato konference se konala 3. až 14. června 1992 v Rio de Janeiru, kde se sešli zástupci 179 zemí. Konference, nazývaná též **Summit Země**, se snažila navázat na deklaraci přijatou na konferenci ve Stockholmu. Jejím **cílem** bylo vytvořit nové a spravedlivé partnerské vztahy v globálním měřítku. Posunout na novou úroveň spolupráci mezi státy a otevřít tak cestu k mezinárodním dohodám, které by respektovaly zájmy všech lidí a chránily nedělitelnost globálního spojení v boji za ochranu a lepší kvalitu životního prostředí a rozvoj. [26]

Výstupem konference se staly dva dokumenty:

1. **Agenda 21** představuje akční plán⁵ celosvětového společenství pro 21. století. Zabývá se jak současnými problémy, tak problémy, které přinese příští století. Je spíše politickým dokumentem a obsahuje závazek spolupracovat v oblasti

⁵ Navzájem na sebe navazující aktivity, které vyjadřují: co, kdo a kdy se má dělat. V tomto případě v rámci zájmu ochrany životního prostředí.

rozvoje a životního prostředí. Odpovědnost za její úspěšnou realizaci nesou jednotlivé státy, které si na základě agendy 21 vytváří svůj akční plán. To jak naplní její cíle, závisí na strategiích, plánech, politice a postupech, které si státy stanovily. [26] [38]

Z agendy 21 byl odvozen pojem **Místní Agenda 21**, která představuje strategický a akční plán rozvoje určitého místa (na úrovni obcí, měst, regionů). [51]

2. **Deklarace o životním prostředí a rozvoji** se soustředí na nové zásady, jež by měly obsahovat politiky životního prostředí rozvinutých i rozvojových zemí a to zejména v těchto bodech:

- právo člověka na zdravý a produktivní život v harmonii s přírodou,
- právo států využívat své vlastní přírodní zdroje při dodržování závazku o nepoškozování životního prostředí. [38]

Byla zde založena **Komise OSN⁶ pro trvale udržitelný rozvoj**, jejímž úkolem je zajistit realizaci závěrů konference, sledovat jakého pokroku bylo dosaženo realizací Agendy 21 na úrovni OSN i v jednotlivých státech, vypracovat kritéria k definování a měření výsledků trvale udržitelného rozvoje a pomáhat podpořit změny ve strukturách spotřeby a výroby, hlavně průmyslových států. Komise se schází jednou ročně, její základnu tvoří 53 států volených na tříleté období a každý rok se obnovuje 1/3 členů. Česká republika zastupovala Evropskou unii na zasedání Komise OSN pro trvale udržitelný rozvoj v roce 2009. [38] [51]

2.3 Konference smluvních stran v Kjótu

V prosinci 1997 byla na Konferenci v japonském Kjótu přijata mezinárodní úmluva o redukci škodlivých plynů, tzv. Kjótský protokol. Úmluva určila každému státu **Dodatku I**

⁶ Česká republika je členem od roku 1994.

tohoto protokolu (viz příloha D), o kolik musí v období 2008 - 2012 snížit emise skleníkových plynů⁷ oproti roku 1990. Tento protokol vstoupil v platnost 16. 2. 2005. Od jeho přijetí proběhla celá řada konferencí, jejichž cílem bylo najít dohodu, která by Kjótský protokol nahradila. Na konferenci smluvních stran v prosinci 2010 v Cancúnu bylo dohodnuto zřízení „**Zeleného klimatického fondu**“ pro rozvojové země, aby se mohly vypořádat s důsledky globálního oteplování. Vyspělé státy budou do tohoto fondu přispívat do roku 2020 částkou 100 milionů dolarů ročně. Kjótský protokol však prodloužen nebyl, k tomu došlo až na konferenci v roce 2011 konané v Durbanu. Jeho druhá fáze bude probíhat v letech 2013-2020. [51]

2.4 Světový summit o udržitelném rozvoji v Johannesburgu

Na světovém summitu v Johannesburgu, na přelomu srpna a září 2002, se jednalo zejména o tom, jak se osvědčují zásady Agendy 21 v praxi, jak nejlépe tyto zásady naplňovat a směřovat k udržitelnému rozvoji. Dále se zde hodnotily globální změny ŽP a lidské společnosti, které od Konference v Rio de Janeiru nastaly. Hlavním **výsledkem** byl jeden z významných dokumentů přijatý 4. září 2002 - **Implementační plán**. [46]

Plán implementace prezentuje jednotlivé cíle a postupy, jejichž realizací by mělo být dosaženo udržitelného rozvoje, například v oblastech odstranění chudoby, zdraví a udržitelný rozvoj, udržitelný rozvoj pro Afriku, udržitelný rozvoj v globalizujícím světě aj. Záměry této konference se však nepodařilo naplnit v plné šíři, realita světa a světové ekonomiky se ukázala daleko složitější. [46] [38] [51]

Vedle OSN se ekologickým otázkám věnují i další mezinárodní subjekty. Mezi nejvýznamnější patří OECD, Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), Světová obchodní organizace (WTO) a v neposlední řadě Evropská unie, která je jedním z hlavních ekologických aktérů v Evropě. [1]

⁷ Oxidu uhličitého, metanu, oxidu dusného, fluorovaných uhlovodíků, perfluorovaných uhlovodíků a hexafluoridu síry.

3 Politika životního prostředí v Evropské unii (EU)

3.1 Průběh formování EU a její organizační výstavba

Evropská unie je forma ekonomické integrace, která je definována jako proces zahrnující opatření, jejichž cílem je odstranění překážek v hospodářských vztazích mezi regiony nebo státy. Dle dosaženého stupně integrace se dále rozlišuje na preferenční zónu, zónu volného obchodu, celní unii, společný trh, hospodářskou unii a úplnou ekonomickou integraci. Jejím cílem je vytvoření politické, ekonomické a měnové unie. [39]

Evropská Unie byla založena 1. listopadu 1993 na základě Smlouvy o Evropské unii (tzv. Maastrichtská smlouva). K jejímu rozvoji však docházelo postupně od roku 1952, nejprve pod názvem Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO), které se později stalo součástí Evropského společenství (ES). Toto společenství vychází ze Smlouvy o založení Evropského hospodářského společenství (EHS), nazývané též Římská smlouva, která byla uzavřena roku 1957 v Římě. Dnes je Evropské společenství (dříve také nazýváno EHS) podstatnou součástí Evropské unie, mají společné orgány, zájmy a cíle. [28]

Organizační schéma i rozhodovací procesy v EU jsou speciálním a jedinečným jevem. EU je nadnárodní organizací, která sdružuje státy, a vlády těchto členských států⁸ jí odevzdaly části svých pravomocí. Pro chod Evropské unie tak bylo nezbytné vybudovat vlastní **organizační výstavbu**, legislativu a právní systém. Současná podoba výstavby EU je výsledkem jejího historického vývoje a rozhodování institucí je kompromisem mezi stanovisky členských států. [51] [1]

Orgány Evropské unie tvoří dohromady jedinečný systém. **Evropská rada** určuje globální priority EU, poslanci **Evropského parlamentu** zastupují občany členských států, zájmy EU jako celku střeží **Evropská komise** a v **Radě EU** hájí své zájmy vlády členských států. [15]

Evropská rada, Evropský parlament, Evropská komise a Rada EU jsou jedny z vedoucích orgánů tohoto společenství. Přehled nejvyšších orgánů EU můžete vidět v tabulce 4,

⁸ V současné době sdružuje EU 28 států a dalších 6 států se uchází o členství v EU.

kteřá zároveň zobrazuje i oblast jejich působení. Práva a povinnosti orgánů jsou stanoveny ve smlouvách Evropsk unie, dle kterých se její činnost řd. Legislativn proces bude dále více rozveden. [1] [15]

Tabulka 4: Prehled nejdve postavených orgánů EU

Oblast	Orgány EU			
Strategick rozhodování	Evropsk rada			
Legislativa a řízení	Evropsk parlament	Rada Evropsk unie	Evropsk komise	
Poradn orgány	Výbor poradců	Hospodřsk a sociální výbor	Výbor regionů	Hospodřsk a finanční výbor
Kontrolní a soudn orgány	Evropsk parlament	Evropsk soudn dvůr	Evropsk soud 1. stupně	
Finanční instituce	Evropsk investn banka	Evropsk systém centrnch bank ECB + nrodn centrn banky		

Zdroj: vlastn zpracování dle [1], 2014

3.2 Vývoj a akční programy politiky životního prostředí EU

Na poatku vzniku ES se v jeho zakladatelských smlouvách s politikou životního prostředí nepoitalo, šlo pouze o naplnn primárního cíle této integrace – harmonick rozvoj ekonomických aktivit. Více se touto myšlenou začalo Evropsk společenství zabývat koncem 60. a poatkem 70. let 20. století, kdy došlo k prvním náznakům ohroen ŽP. Ekologick opatření a vrobnkov normy, zaveden z důvodu ochrany tohoto prostředí, se rostoucí mrou projevovaly jako překážky obchodu, a tm působily proti cílům ES. V t době proběhla ve Stockholmu (1972) konference OSN o životním prostředí člověka a o rok později byl přijat první akční program ekologick politiky, na jehož základě začala ES stavět svou politiku ŽP. [38] [1]

Akční programy se zaměřují na splnění střednědobých cílů politik EU a obsahují opatření a akce jak jich dosáhnout. Jsou sestavovány na úrovni EU a nejsou právně závazné pro členské státy, avšak vyjadřují jejich snahu a vůli společně řešit závažný problém. Programy sestavuje Komise a přijímá je Rada EU. Jak dochází k plnění programů, hodnotí Komise, která poté podává zprávu Radě a Evropskému parlamentu. Pro každý vybraný krátkodobý cíl akčního programu je během jeho doby platnosti vypracován akční plán. [25]

První akční program, přijatý v roce 1973, se stal, jak již bylo řečeno, základním kamenem vzniku politiky životního prostředí v rámci Evropského společenství. Stanovil principy a zásady ekologické politiky, které se promítají do příslušných právních předpisů a znějí následovně:

- „princip prevence,
- dopady různých aktivit na životní prostředí je třeba brát v úvahu od jejich počátku,
- je třeba zabránit takovému využívání přírodního prostředí, které má za následek závažné poškozování ekologické rovnováhy,
- vědecké poznání je třeba rozvíjet tak, aby přispělo k přijímání potřebných opatření,
- princip „znečišťovatel platí“,
- aktivity jednoho státu nesmějí poškozovat životní prostředí druhého státu,
- respektování zájmů rozvojových zemí,
- podporování ochrany životního prostředí na mezinárodní a celosvětové úrovni,
- rozvíjení výchovy k ochraně životního prostředí,
- princip subsidiarity,
- programy harmonizace životního prostředí v jednotlivých členských státech je třeba koordinovat a harmonizovat na základě dlouhodobé společné koncepce“. [38]

Z těchto zásad a principů vycházely a dále je rozvíjely další akční programy. Následující tři ve své podstatě pojednávaly o zachování, ochraně a zlepšování životního prostředí, ochraně lidského zdraví a zajištění šetrného hospodaření s přírodními zdroji a způsobu jak propojit politiku ŽP s ostatními politikami ES (dopravní, energetické, zemědělské apod.). [38]

Před přijetím pátého akčního programu došlo k přijetí Smlouvy o EU, která přinesla změny v politice ŽP Evropského společenství. Ochrana životního prostředí se stala jeho samostatnou součástí, s cílem podporovat přijatá opatření na mezinárodní úrovni a společně čelit regionálním a celosvětovým problémům životního prostředí. Tento cíl vznikl jako reakce na potřebu řešit problémy ŽP globálně. [28]

Pátý akční program (1993-2000) souvisel s Konferencí OSN v Rio de Janieru, týkající se trvale udržitelného rozvoje. Spadá do období po uzavření smlouvy o EU a představuje její první závazek v oblasti trvale udržitelného rozvoje, odtud také jeho název „**Směrem k udržitelnosti**“. [38]

Šestý akční program (2001-2010) s názvem „**Životní prostředí 2010: Naše budoucnost, naše volba**“, vycházel z výsledků vyhodnocení Pátého akčního programu, s jehož pomocí se podařilo v řadě zemí drasticky snížit úroveň znečištění ŽP. Některé problémy však stále přetrvávají a proto je nutné stanovit nová opatření, aby nedošlo k opětovnému zhoršení. Tím se zabývá právě tento program, jenž vymezil oblasti priorit, kterým by měla být v rámci politiky ŽP věnována hlavní pozornost – boj proti změnám klimatu, příroda a biologická rozmanitost, životní prostředí a zdraví, trvale udržitelné využívání zdrojů a hospodaření s odpady. [38]

Nejnovější akční program, přijatý v červnu 2010 a platný až do roku 2020, se nazývá „**Spokojený život v mezích naší planety**“. Tento program si jako hlavní cíle stanovil:

- chránit, zachovávat a zvětšovat přírodní bohatství Evropy,
- podporovat přechod k hospodářství, které účinně využívá zdroje,
- stavět na pokroku, kterého již bylo dosaženo v oblasti zdraví člověka. [31]

„Zdůrazňuje, jak bude v nadcházejících letech důležité věnovat se posílení ekologické odolnosti Evropy a přeměnit hospodářství EU v udržitelnou zelenou ekonomiku podporující začlenění.“ [31, str. 2]

Evropská komise stanovila 9 nových priorit, ze kterých bude program „Spokojený život v mezích naší planety“ vycházet. První tři jsou totožné s výše uvedenými cíli a dále zní.

- „Zajistit řádné provádění právních předpisů EU v oblasti ŽP.
- Zlepšit faktografickou základnu⁹ pro politiku v oblasti ŽP.
- Zajistit investice pro politiku v oblasti ŽP a klimatu a správně nastavit ceny.
- Začlenit problematiku ŽP do všech oblastí politiky a posílit soudržnost politik.
- Napomáhat udržitelnosti evropských měst.
- Posílit efektivnost EU při řešení regionálních a celosvětových problémů v oblasti ŽP.“ [31, str. 6]

Těchto cílů chce dosáhnout důkladnějším uplatňováním právních předpisů v praxi. Nebude vydávat další, ale stavět na již dohodnutých a přijatých předpisech. Důraz je kladen především na větší zapojení soukromého sektoru, v neposlední řadě také na posilování faktografické základny a získání potřebných investic na financování těchto iniciativ. [31]

3.3 Mezinárodní konference

Řešením problémů v oblasti ochrany ŽP se EU zabývá rovněž na mezinárodních konferencích (Intergovernmental Conference, zkráceně IGC), kde mezi sebou jednájí vlády jednotlivých států mimo svůj institucionální a procedurální rámec. Projednávají se především otázky spojené se základními cíli EU, tedy vytvoření politické, měnové a ekonomické unie, ale i další témata, mezi která patří rovněž ochrana životního prostředí. [38] [25] [1]

Konferencí proběhlo již několik, ale zatím jen málo málokterá dosáhla naplnění svého cíle. V rámci těchto konferencí však došlo k přijetí významných dokumentů, které mají souvislost s problematikou životního prostředí, a to zejména tzv. Jednotného evropského aktu a Smlouvy o EU. [38] [25] [1]

⁹Faktografická základna = popisuje jevy a shromažďuje údaje, které jsou důležité pro stanovení případného rizika spojeného s rychlým technologickým pokrokem, předbíhajícím politický vývoj.

Jednotný evropský akt (anglicky Single European Act) se stal výsledkem **IGC 1985**. V platnost vešel ve formě zákona 1. července 1987 a následně došlo k rozšíření primárních smluv zakládajících jednotlivá ES o dodatky tohoto zákona. Přijetí Jednotného evropského aktu znamenalo významný krok v rozvoji politiky ŽP Evropského společenství, tehdy byla ochrana životního prostředí zahrnuta mezi jeho priority, stala se součástí i ostatních politik ES a byl zaveden princip „**znečišťovatel platí**“. Dále tento zákon podpořil přijetí environmentálních standardů zavedením většinové volby členů Rady ministrů pro schválení důležitých opatření v oblasti životního prostředí. [38] [25] [1]

Smlouva o EU (tzv. Maastrichtská smlouva), přijatá na **IGC 1990-1991**, poprvé zobrazuje ochranu ŽP jako samostatnou oblast politiky ES a dále rozšiřuje základní Smlouvy o založení EHS - články 130r – 130t. [25]

Tím došlo k velkému kvalitativnímu posunu v přístupu jednotlivých států Evropské unie k ochraně životního prostředí, již nešlo pouze o to řešit následky poškození, ale důraz se přesunul na prevenci a ochranu. [38]

3.4 Právní předpisy jako nástroje politiky ŽP v Evropské unii

V dnešní době patří již **ochrana ŽP mezi nejdůležitější cíle Evropské unie**. Tyto záměry jsou naplňovány prostřednictvím nástrojů politiky životního prostředí. Nejvýznamnějšími jsou v EU **právní předpisy**, mezi další nástroje patří například, již výše zmíněný, systém **EMAS**. [1]

Jak již bylo řečeno, EU má vlastní legislativní proces, v jehož rámci jsou právní předpisy schvalovány. Jejich tvorba je především v kompetenci těchto tří orgánů: Evropský parlament, Rada Evropské unie a Evropská komise. [1] [15]

Průběh legislativního procesu

1. Komise navrhne nové zákony,
2. předá je ke schválení Parlamentu a Radě,
3. výkon schválených zákonů v praxi probíhá prostřednictvím členských států a Komise,

4. a Komise zároveň dohlíží na uplatňování právních předpisů členskými státy.

Rozhodování institucí je kompromisem mezi stanovisky jednotlivých členských států a tyto vytvořené právní předpisy a politiky jsou platné v celé Evropské unii. [15]

Závěrem této části práce lze říci, že zhoršující se stav životního prostředí se stává hrozbou a je potřeba řešení této problematiky věnovat velkou pozornost. V minulosti byla přijata celá řada mezinárodních smluv, jenž měly přispět k nalezení řešení. Z většiny se však staly jen bezcenné dokumenty bez viditelného výsledku. Zvrat přišel s nástupem mezinárodních organizací, které propojily jednotlivé státy a společně začaly čelit tomuto problému. Díky nim se tematika ochrany životního prostředí zakořenila v globálním měřítku. [1] [51] [38]

Nicméně, cesta od teorie k praxi je stále ještě daleká. Řada opatření přijatých na ochranu životního prostředí nejde ruku v ruce se zájmy podniků, a tak zájmy ekologické politiky často ustupují hospodářským nezbytnostem. [1]

4 O Společnosti British Petroleum

Tato kapitola se zaměřuje na vznik, historii a současnou činnost společnosti British Petroleum (dnes používá především zkratku svého celého názvu BP), s níž souvisí další část práce.

4.1 Od historie po současnost

*„V roce 1901 se vydala expedice, pod vedením průzkumníka George Reynoldse, do Persie, aby našla ropu. Tuto výpravu investoval jistý Angličan, pan William D'Arcy. Byl si tak jistý úspěchem a poháněn vidinou vydělaného jmění na ropě, investoval do expedice veškeré své peněžní prostředky. Spoustu let se však nepodařilo najít ani kapku a panu D'Arcymu docházely prostředky a hrozilo mu, že přijde o veškerý svůj majetek. Zvrat přišel až 26. dubna 1908 kdy se táborem v časných ranních hodinách „rozvoněla“ síra. Během jednoho roku vznikla Anglo-Persian Oil Company (Anglicko-Perská Ropná Společnost), se sídlem v Anglii, která v současnosti nese název **British Petroleum**.“ [2]*

Ve svých počátcích byla společnost několikrát na pokraji bankrotu. První obtíže přineslo již stavění rafinérie a plynovodu z důvodu umístění ve špatně přístupné oblasti. Poté, když se ropa mohla začít těžit, neměla ji společnost komu prodat. Trh s ropou ovládala konkurence, v podobě společnosti Standard Oil of Indiana (později Amoco), která vystupovala na tomto trhu již 25 let. Zvrat nastal až se začátkem první světové války, kdy spotřeba ropy rapidně vzrostla. A jak přišla společnost ke svému současnému názvu? British Petroleum byla původně německá firma s rozsáhlým marketingem ve Velké Británii. V průběhu války se majetku firmy zmocnila britská vláda a v roce 1917 ji prodala Anglo-Persian Oil Company, která tak v okamžiku získala rozsáhlou distribuční síť ve Velké Británii (520 dep, 535 železničních vozů, 1102 silničních vozidel, 4 čluny a 650 koní). Stále však používala svůj původní název, ke změně došlo později. Po skončení války ovládala Anglo-Persian trh Velké Británie i kontinentální Evropy. [2]

Ve 30. letech se objevily první benzínové pumpy označené písmeny BP. Jejich moderní design a úchvatné modernistické ilustrace v reklamách přitáhly spousty zákazníků.

Rozvíjela se i letecká doprava a společnost zažívala velmi dobré časy, které se pokazily s příchodem druhé světové války v roce 1939, kdy se benzín stal přidělovou komoditou. Všechny v Británii prodávané značky benzínu byly sloučeny do generického paliva s názvem „bazén“ a růst British Petroleum se na tomto kontinentě rázem zastavil. Těžké časy postihly také Persii, kde se z rafinérie stal primární cíl Japonska. [2]

Po válce začala BP investovat do rafinérií ve Francii, Německu a Itálii a rozšířila své marketingové aktivity do Švýcarska, Řecka, Skandinávie, Nizozemska a na Nový Zéland. V roce 1954 se název společnosti změnil na The British Petroleum Company. Těžba ropy se rozšířila o místa v Abu Dhabi, Nigérii, Libyi. Avšak vlivem zejména politických událostí se dodávky ropy ze středního východu zmenšily z 80% na pouhých 10%. Naštěstí našla BP velká pole ropy na Aljašce a v Severním moři. S nálezem na Aljašce se podařila BP i expanze do Spojených států, kde skoupila akcie společnosti Standard Oil of Ohio. Po roce 1990 se uskutečnily další významné fúze British Petroleum se společnostmi Amoco, ARCO, později Castrol a evropským podnikem Aral. [2]

V roce 2000, po takto rozsáhlém rozšíření, představila British Petroleum novou globální značku, jejímiž indikátory jsou zelená, žlutá a bílá, symbolizující energii a větší kroky směrem k řešení změny životního prostředí. [2]

Obrázek 6: Logo British Petroleum

Zdroj: [10], 2014

Dnes je British Petroleum globální a třetí největší energetickou společností, o které se dá říci, že ztělesňuje energii ve všech jejích podobách. Zároveň zastává i čtvrté místo

jako největší společnost na světě. Pobočky má v Evropě, Severní a Jižní Americe, Asijsko-pacifickém regionu a Africe (Blízkém Východě). [10]

4.2 Činnost British Petroleum, produkty a služby

Činnost této společnosti se dá rozdělit na tři hlavní skupiny:

1. Hledání, těžba a doprava ropy a zemního plynu

Najít ložiska ropy a zemního plynu je značně obtížné, šance však zvýšily nové technologie a vědecký rozvoj. Než započne samotný proces těžby, je třeba vytvořit kvalifikovaný odhad velikosti, tvaru a konzistence ropy či zemního plynu nacházejícího se pod povrchem. K tomuto účelu slouží topografické mapy, letecké snímky, zvukové vlny, 3D projekce apod. Těžba probíhá pomocí vrtu pod povrch země a následně se přepravuje do celého světa pomocí potrubí či velkých tankerů a lodí. [3]

2. Výroba a prodej paliv a dalších produktů

Dále se zabývá zpracováním ropy na užitečné výrobky a paliva a jejich prodejem. Největší část ropy se ponechává jako benzín, ale sortiment produktů je daleko širší. Mezi rafinované výrobky patří LPG (zkapalněný ropný plyn), petrolej (parafín), mazací oleje, těžké ropné oleje, živice (slouží především jako izolační materiál na střechy) a vosky. [3]

3. Generování nízkouhlíkové energie

Společnost se zabývá vývojem alternativních zdrojů energie, především biopaliv a větrné energie. Jejím záměrem je pomocí biopaliv, jenž jsou vyrobena z obnovitelné biomasy, snížit celosvětovou úroveň skleníkových plynů a rozšířením větrných elektráren eliminovat produkci oxidu uhličitého. [3]

Hlavním cílem British Petroleum je vytvářet prostřednictvím své činnosti hodnoty pro zúčastněné strany (dodavatele, zaměstnance, akcionáře, investory apod.) a bezpečným a odpovědným způsobem dodávat energii pro celý svět. [3]

5 Činnost British Petroleum vs. životní prostředí

British Petroleum svou činností ve velké míře negativně ovlivňuje životní prostředí. Při těžbě ropy dochází k rozsáhlému poškozování krajiny a na zemský povrch vystupují prvky a sloučeniny, které se tam obvykle vůbec nevyskytují. Ropa se těží převážně v mělkých okrajových mořích, a tak se nejen při požárech a explozích ropných plošin, ale i při jejich běžném provozu dostává do moře značné množství ropy. Dalšími iniciátory znečištění jsou havárie ropných tankerů, úniky ropy při její přepravě po souši (ropovody, železniční a automobilové cisterny) a velký ekologický problém představuje i likvidace vysloužilých ropných plošin. Již v roce 1975 pokrývala tenká vrstva ropy asi 1/5 moří a oceánů. Tato vrstva například brání rozmnožování mořského planktonu, jenž vyrábí cca 30% světové produkce kyslíku a je potravou většiny mořských živočichů. V dnešní době už množství nečistot převyšuje samočisticí schopnost. Největší ropné katastrofy ve světě ilustruje obrázek 7 a poslední, která se stala v roce 2010 v Mexickém zálivu, má „na svědomí“ právě společnost British Petroleum. [41]

Obrázek 7: Největší ropné katastrofy ve světě

Zdroj: [48], 2014

Z výše uvedených důvodů klade společnost British Petroleum na oblast ochrany ŽP značný důraz a v průběhu životního cyklu všech projektů a činností se snaží vyhnout, zmírnit a řídit jejich dopady na ŽP, a také řešit případné související vlivy na místní komunity v oblastech kde působí. [4]

Environmentální a sociální důsledky činnosti řeší společnost již ve svém základním systému operačního řízení – Operační Manažerský Systém (OMS), jenž integruje požadavky na zdraví, bezpečnost, životní prostředí, společenskou odpovědnost, provozní spolehlivost a s tím související problémy jako je údržba, dodavatelské vztahy a organizační kultura do jednotného systému řízení. OMS se zabývá řešením osmi prvků řízení v rámci oblasti lidí, rostlin, procesu a výkonu, které jsou znázorněny v níže uvedené tabulce 5. Jedná se o jakýsi globální, dynamický systém a na jehož základě řídí rizika a inovují své činnosti i všechny pobočky British Petroleum po celém světě. Prvním krokem při získání nové operace je zajistit její soulad s OMS, z principu neustálého zlepšování. Každoročně se provádí hodnocení výkonnosti tohoto systému, jedná se o významných otázkách, jako jsou emise skleníkových plynů, vody, chráněná území a ropné skvny. Vyhodnotí se případná nově vznikající rizika a přijmout se opatření k jejich zmírnění. [4]

Tabulka 5: Operační manažerský systém (OMS)

Lidé	Vedení
	Organizace
Pobočky	Optimalizace
	Přínosy
Proces	Riziko
	Postupy
Výkon	Výsledky
	Privilegované operace

Zdroj: vlastní zpracování dle [4], 2014

Princip systému OMS, lze nejlépe ukázat pomocí jedné z případových studií, vypracovaných British Petroleum. Autorka si pro příklad vybrala projekt, týkající se plánovaného hledání ropy v pobřežních vodách Indonésie. [4]

V roce 2011 se společnost začala ucházet o dvě licence hlubinných průzkumů ropy a zemního plynu v odlehle části moře Arafura u pobřeží Indonésie. Součástí OMS je zajistit vyhodnocení projektu v rámci jeho potencionálních environmentální a sociálních citlivostí v této oblasti vůči aktivitám British Petroleum. Základní myšlenka vychází z následujících kroků:

- 1. prozkoumat danou oblast (tzv. screening¹⁰),*
- 2. identifikovat případné dopady na ŽP a místní komunity,*
- 3. zavést opatření na zmírnění těchto dopadů,*
- 4. zanést je do plánů společnosti a tyto plány dále rozvíjet. [4]*

V oblasti moře Arafura bylo na základě screeningu identifikováno několik environmentálních a sociálních hrozeb spojených s průzkumem případných ropných polí. Čtyři objevená chráněná území, vzdálená asi 180 km od průzkumů, jsou sice dostatečně daleko, aby byla přímo postižena, avšak výzkum a těžba může mít dopady na místní komunity včetně domorodého obyvatelstva. Zásah plyne ze způsobů přepravy ropy, jelikož přes obydlené části by vedly hlavní přepravní trasy. Dále zde bylo zjištěno ohrožení 27 druhů mořských živočichů, kteří byli viděni v oblasti průzkumných bloků, z nichž jsou 4 druhy klasifikovány jako ohrožené. Při hledání ropy se využívá seizmického průzkumu, který způsobuje otřesy půdy a zasahuje tak do okolního prostředí. Proto zde byla přijata opatření ke snížení rušení mořských savců a dále dohodnut plán reakce na únik ropy. Na základě výsledků screeningu a dohodnutých opatření získala BP povolení na tento projekt. [4]

V roce 2013 byl proveden nový screening, jenž vyhodnotil vliv seizmických činností a jejich dopad. Zaměřil se především na případný únik ropy, rychlost a rozsah šíření ropné skvrny, během těchto aktivit. Přijala se nová opatření, například provádění otřesů maximálně do 20 km od chráněných oblastí, používání motorové nafty, která se odbourává rychleji než jiné těžké oleje a důkladnější sledování mořských živočichů v okolí průzkumu.

¹⁰ Metoda vyhledávání časných forem nemocí nebo odchylek v dané populaci prováděná formou testů.

Na základě spolupráce informovala British Petroleum o svých plánech místní vládu a další uživatele, jako rybářské a lodní společnosti. [4]

Světová poptávka po energii neustále roste, a proto je třeba zvyšovat a rozšiřovat těžbu ropy a zemního plynu. S tím jsou spojeny hlubší zásahy do životního prostředí, neboť těžba v tak velkém rozsahu se nemůže obejít bez následků. Ani pomocí sebelepšího systému prevence ochrany životního prostředí nelze odvrátit všechny hrozby a předvídat nehody, k nimž může při provozu dojít, ani vyloučit drobné úniky, které jsou součástí každodenního běžného provozu. V tabulce jsou uvedena data o úniku škodlivin do životního prostředí, kterým nelze přímo zabránit, ale jen postupně eliminovat a dále výdaje společnosti na ochranu ŽP a zaplacené pokuty v rámci poškození ŽP za posledních 5 let. [4] [7]

Tabulka 6: Data o poškození životního prostředí

Pětileté údaje	2009	2010	2011	2012	2013
Ropné skvrny - do půdy a vody (počet)	122	142	102	102	74
Objem vyteklého oleje (v milionech litrů)	0,2	0,8	0,3	0,3	0,3
Přímý oxid uhličitý - CO ₂ (v milionech tun)	60,4	60,2	57,7	56,4	46,0
Přímý metan	0,22	0,22	0,20	0,17	0,15
Přímé emise skleníkových plynů	65,0	64,9	61,8	59,8	49,2
Nepřímý oxid uhličitý	9,6	10,0	9,0	8,4	6,6
Výdaje na ochranu životního prostředí (v mil \$)	2 483	18 400	8 521	7 230	4 288
Pokuty v rámci ŽP a bezpečnosti (v mil \$)	66,6	52,5	77,4	22,4	2,5

Zdroj: vlastní zpracování dle [7], 2014

Z tabulky je patrné, kolik oleje a ropy každoročně vyteče do půdy a vody a jaké množství plynů unikne do ovzduší, čísla jsou vysoká a to se jedná jen o úniky, ke kterým dochází

při běžném provozu. Tabulka nezahrnuje významnější nehody, ke kterým u vrtů došlo. Odměny v podobě přínosu energie na jedné straně jsou tak kompenzovány významnými riziky (př. ekologické katastrofy) na straně druhé. [4] [7]

Ekologické katastrofy nejsou jen otázkou okamžiku a jejich následky nelze jednoduše a ihned odstranit. Jde o gigantické zásahy do přírody, jež narušují její rovnováhu a následky doznívají desítky let. Možná se podaří odstranit na první pohled patrné újmy, ale poškození je hlubší a komplexnější a ani nejmodernější technologie si se vším neporadí, zbytek je na přírodě. Obnovy ekosystémů po takových nehodách jsou během na dlouhou trať a ve většině případů dojde k nezvratnému poškození, jako vyhynutí některých druhů rostlin a živočichů. Symbióza, která v této oblasti panovala a přirozeně se vyvíjela, je nenávratně poškozena. Právě k jedné takové katastrofě došlo v roce 2010 v Mexickém zálivu, jde o největší ropnou havárii v historii Spojených států. [5] [4] [53] [24]

6 Ropná skvrna v Mexickém zálivu

Dne 20. dubna 2010 došlo na ropné plošině Deepwater Horizon v Mexickém zálivu k úniku plynu a následné explozi. Nehoda způsobila ztrátu kontroly nad hydrostatickým čerpadlem, což vedlo k nedostatečnému utěsnění bezpečnostního uzávěru ihned po explozi a došlo k rozsáhlému úniku ropy. Oheň hořel 36 hodin a poté plošinu potopil. V důsledku havárie přišlo o život 11 lidí a dalších 17 bylo zraněno. [5]

6.1 Škody způsobené katastrofou

Škody způsobené touto environmentální a ekonomickou katastrofou byly odhadovány na 36,9 bilionů dolarů a jejich výše připisována zejména následujícím třem faktorům:

- selhání lidského činitele a vrtné jednotky,
- selhání vlády USA, která v některých případech odmítla dodat a povolit prostředky potřebné na pomoc k zadržení úniku ropy,
- šíření dezinformací o množství uniklé ropy a rozsahu jejího rozptýlení ve vodách a na plážích Mexického zálivu. [5] [43]

Níže uvedená tabulka 6 podrobněji rozvádí odhadovanou částku škod. Je patrné, že nejvyšší položka spadá na vyplácení ušlých zisků podnikatelům (např. rybářům, restauracím s nabídkou mořských plodů, podnikatelům v oblasti cestovního ruchu aj.) a také lidem, pro které byl záliv zdrojem obživy, a žili v souladu se zdejší krajinou. Odhad následků úniku ropy je důležitý, neboť její odstraňování z ekosystému je velice obtížné a nákladné. Společnost tvrdí, že dopad škod způsobených katastrofou je nadhodnocený a přehnaný, zejména „díky“ médiím. Problém tak dostává větší rozměry a má následně větší dopad na ostatní související oblasti, například na oblast cestovního ruchu, kdy došlo k výraznému poklesu návštěvnosti. Celková částka škod se proto neustále navyšuje o další miliony dolarů. [5] [43]

Tabulka 7: Odhadované náhrady škod v roce 2011

Položka	Částka (v mld. dolarů)
Skutečné náklady (např. granty státům mexického zálivu, vyplacené nároky, federální výdaje, aj.)	11,2
Náklady na pokrytí škod pro podniky a jednotlivce	20,0
Náklady nad rámec výše uvedených položek	1,0
Možné pokuty dle Zákona o Čisté vodě	4,7
Celkem	36,9

Zdroj: vlastní zpracování dle [43], 2014

British Petroleum si úhradu nákladů a kompenzaci hospodářských a majetkových škod zaviněných nehodou rozložila do více let. Slíbila splnit svůj závazek vůči komunitám na pobřeží Mexického zálivu tím, že zaplatí oprávněné nároky vyplývající z nehody Deepwater Horizon. Jak si vede s vyplácením peněz k 31. 03. 2014 je patrné z následující tabulky 7. [6]

Tabulka 8: Vyplacená výše náhrad k 31. 3. 2014

Položka	Částka (v dolarech)
Jednotlivci a podniky¹¹	11.100.392.655
Vláda	1.473.955.062
Ostatní¹²	331.070.829
Platby celkem	12.905.418.547

Zdroj: vlastní zpracování dle [6], 2014

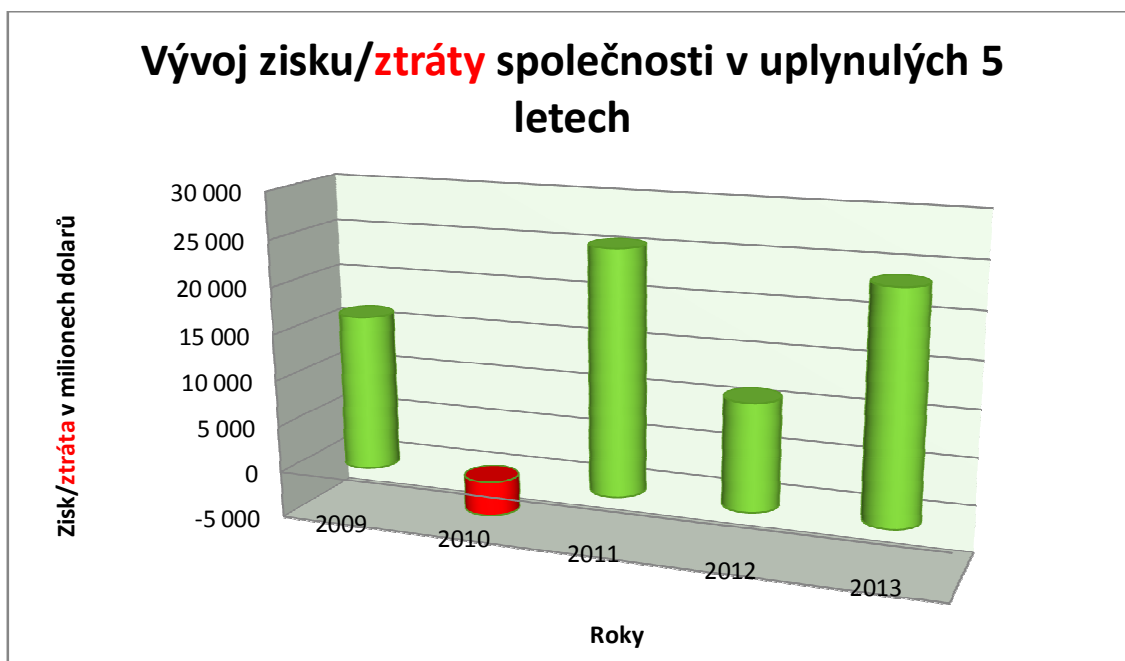
¹¹ Jedná se o podniky a obyvatele států: Alabama, Florida, Louisiana, Mississippi a Texas.

¹² Zahrnuje oblast cestovního ruchu, marketing mořských plodů, příspěvky podporující zdravější chování.

6.2 Dopad havárie na finanční stránku společnosti

Vliv havárie na výsledek hospodaření¹³ British Petroleum a jeho vývoj v uplynulých 5 letech ilustruje obrázek 8. V roce 2009 vykazovala společnost zisk ve výši 16.544 mld. dolarů. Do ztráty 3.669 mld. dolarů se dostala v roce 2010, kdy došlo k havárii na ropné plošině Deepwater Horizon. Jednou z hlavních příčin bylo především vynaložení enormních částek na bezpočet marných pokusů o zastavení úniku ropy. Jak je patrné z vývoje zisku v dalších letech, neměla tato nehoda vliv na výdělek společnosti, již rok po události dosahovala zisku 25.609 mld. dolarů, což byl nejvyšší zisk ve sledovaných letech. [7]

Obrázek 8: Vývoj výsledku hospodaření British Petroleum v letech 2009 - 2013

Zdroj: vlastní zpracování dle [7], 2014

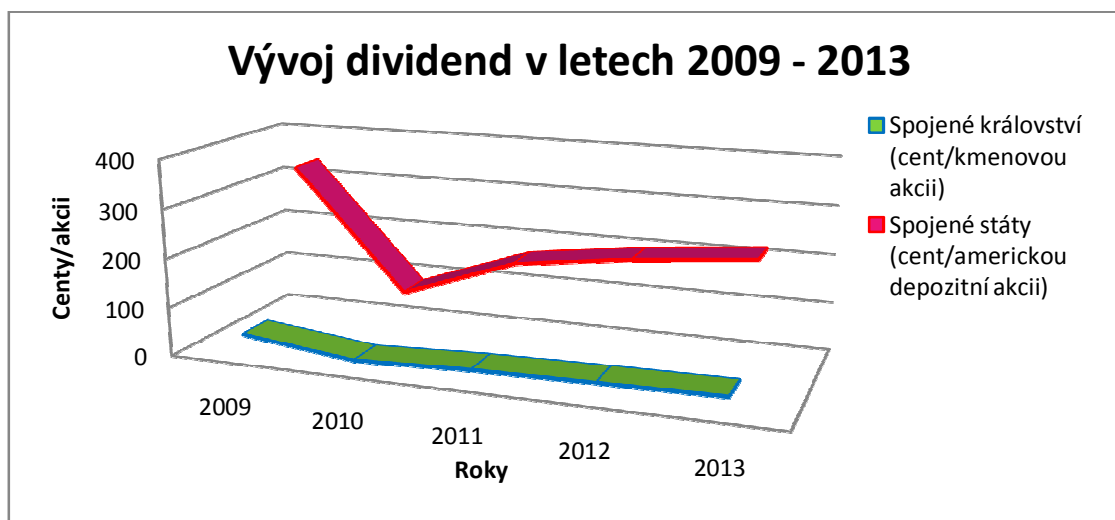
V roce 2012 poklesl zisk o více než polovinu, na 11.251 mld. dolarů. Na pokles zisku mělo vliv poskytnutí finančních prostředků na financování důvěry a jistoty koncem tohoto roku.

¹³ Výsledek hospodaření po zdanění.

Mezi British Petroleum a americkou vládou došlo k dohodě o poskytnutí plateb v celkové výši 20 mld. dolarů (tzv. Svěrenecký fond), které budou k dispozici pro uspokojení individuálních a podnikových pohledávek, konečných rozsudků, vypořádání soudních sporů, státních a místních nákladů a nároků za poškození přírodních zdrojů a dalších souvisejících nákladů. Své hospodaření za rok 2013 ukončila společnost s čistým ziskem 23.758 mld. dolarů. [6] [7]

Následkem nehody došlo také k poklesu výše vyplácených dividend akcionářům společnosti. V roce 2010 oproti roku 2009 se zisk na kmenovou akcii propadl z 36,45 na 8,68 centů a na americkou depozitní akcii¹⁴ klesl z 336 na 84 centů. Vývoj dividend za akcii ilustruje obrázek 9. Dividendy společnost ohlašuje a vyplácí čtvrtletně, v roce 2010 byly vyplaceny pouze za první čtvrtletí, společnost na ně neměla peněžní prostředky. Od obnovení jejich výplaty v roce 2011 se dividendy neustále zvyšují, avšak zatím nedosáhly úrovně, na které byly před onou událostí. V minulém roce se za kmenovou akcii vyšplhaly na 23,4 centů a za americkou depozitní akcii na 219 centů. Nejvíce společnost investovala do akcií ve spojených státech, a to téměř 40%. [7]

Obrázek 9: Vývoj dividend v letech 2009 - 2013

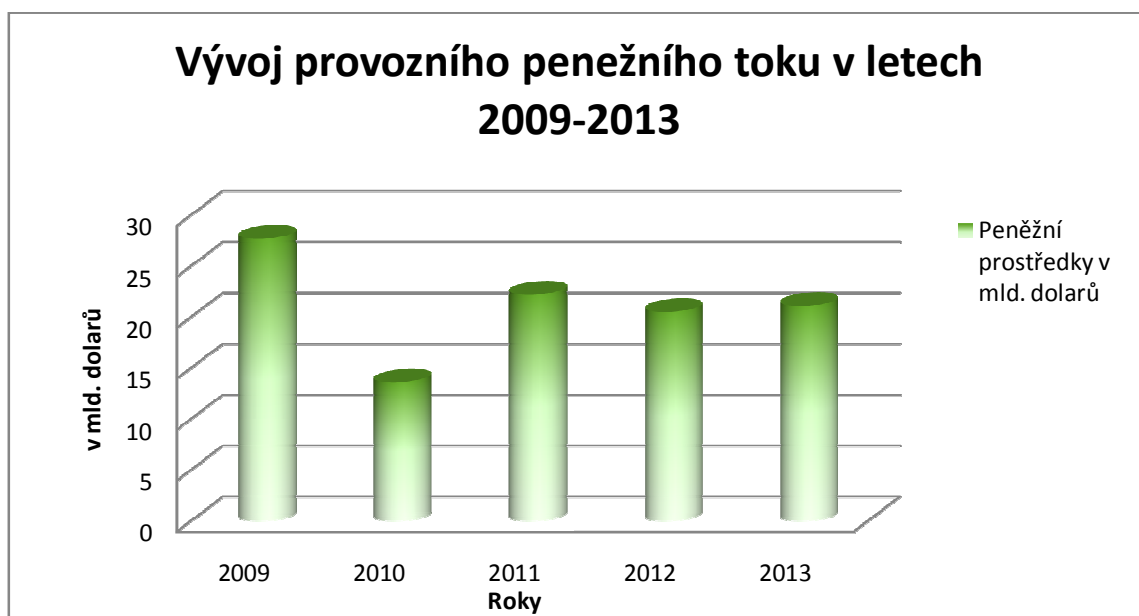

Zdroj: vlastní zpracování dle [7], 2014

¹⁴ Jedna americká depozitní akcie představuje šest 25 centových kmenových akcií.

V rámci podpory růstu hodnot pro akcionáře, při zachování bezpečné finanční základny a za účelem zdokonalení svého finančního rámce má British Petroleum v úmyslu navýšit v roce 2014 svůj provozní peněžní tok o 50% oproti roku 2011, a to přibližně na 30 mld. dolarů, a nadále zvyšovat volné peněžní prostředky. Toho chce dosáhnout především odprodáním části svých aktiv. V průběhu uplynulých tří let prodala již aktiva v celkové hodnotě 38 mld. dolarů a do roku 2015 plánuje odejmout další za 10 mld. dolarů. Nově nabyté peněžní prostředky se chystá použít na vyrovnání ušlých dividend akcionářům a další odškodnění týkající se havárie. Vývoj provozního peněžního toku je znázorněn na obrázku 10. [7] [43]

Obrázek 10: Vývoj provozního peněžního toku v letech 2009 - 2013

Zdroj: vlastní zpracování dle [7], 2014

6.3 Řešení následků a odpovědnost

British Petroleum přijala zodpovědnost za havárii a zavázala se pomáhat obnovit životní prostředí při pobřeží Mexického zálivu. Její úsilí je zaměřeno především na vyplacení oprávněných škod (viz kapitola 6.1) a podporu nejdůležitějších průmyslových oblastí

v tomto regionu – cestovní ruch a trh s mořskými plody. Na podporu cestovního ruchu poskytla více než 178 milionů dolarů, jenž byly využity na podpůrné a propagační kampaně. V roce 2013 dokonce zaznamenaly státy – Florida, Louisiana, Alabama i Mississippi – větší průměrný procentní nárůst návštěvnosti než tomu bylo v roce 2009, před explozí. V oblasti průmyslu s mořskými plody vynakládá největší snahu na obnovu důvěry spotřebitelů v nezávadnost těchto plodů. V oblasti Mexického zálivu se daří zejména krevetám, ústřicím a krabům a místní rybí průmysl tvoří asi 18% příjmů z celkového obchodu s mořskými plody ve Spojených státech. Na testování jejich nezávadnosti vynaložila společnost do konce roku 2013 peněžní prostředky ve výši 23.900.000 dolarů a 99 % testovaných vzorků se ukázalo jako nezávadných. British Petroleum také prostřednictvím partnerství, sponzorství, vzdělávacích programů a rozvoje podnikání podporuje místní komunity a vytváří nová pracovní místa. Více než 63.000.000 dolarů půjde do fondu Budoucnost zálivu, jenž byl vybudován zejména na pomoc rodinám s nízkými příjmy a k zajištění ekonomické bezpečnosti. Do konce roku 2013 vynaložila společnost částku 53.900.000 dolarů na zvýšení kapacit v rámci poskytování základní zdravotní a duševní péče a dostupnosti léků. Platby, týkající se obnovy pobřeží Mexického zálivu, realizované k 31. 12. 2013 jsou přehledně zpracovány v tabulce 8. [6] [7]

Tabulka 9: Platby týkající se obnovy pobřeží Mexického zálivu

Položka	Částka (v dolarech)
Reakce a ozdravování životního prostředí	14 mld. +
Financování procesu posuzování poškození přírodních zdrojů	1 mld. +
Začínající projekty obnovy	698 mil.
Kampaně na obnovu cestovního ruchu	178 mil.
Kampaně na podporu prodeje mořských plodů	47 mil.
Prostředky na testování nezávadnosti mořských plodů	24 mil.

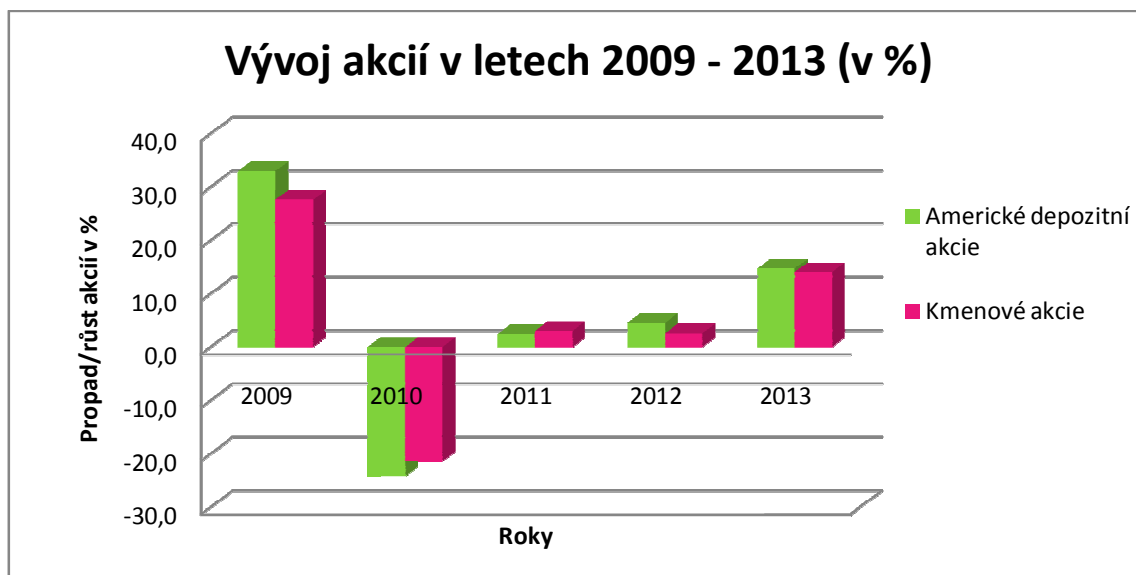
Zdroj: Vlastní zpracování dle [6], 2014

V neposlední řadě se ihned po katastrofě společnost zavázala 500.000.000 dolarů po dobu 10-ti let na financování výzkumu pro lepší pochopení, reakci a zmírnění dopadů případného úniku ropy na mořské a pobřežní ekosystémy. K 31. 12. 2013 činil úhrn těchto příspěvků 169.000.000 dolarů. [6]

7 British Petroleum před a po ekologické katastrofě

Před katastrofou si koncern British Petroleum držel neotřesitelné místo na trhu s ropou jako jedna z předních a největších energetických firem světa s ročním objemem tržeb téměř 246 mld. dolarů a tržní hodnotou přes 190 mld. dolarů. Byl považován za bezrizikový, bezpečný a stabilní cíl investic, jak ze strany individuálních investorů, tak pojišťoven a penzijních fondů. Ovšem s osudnou havárií v Mexickém zálivu přišel i konec důvěry finančních trhů. Do té doby všichni věřili, že společnost dokáže zvládnout jakoukoliv krizi, avšak následovalo velké rozčarování v podobě přihlížení bezmocnému počínání a marným pokusům tohoto gigantu zastavit únik ropy. Během několika měsíců spadla jeho tržní hodnota na polovinu, cena akcií se rapidně propadla a vymizela i důvěra ve vedení British Petroleum. Procentní vývoj cen akcií je zobrazen na dále uvedeném obrázku 11. [11] [24]

Obrázek 11: Vývoj akcií British Petroleum v letech 2009 - 2013

Zdroj: vlastní zpracování dle [7], 2014

Z grafu je patrný markantní propad akcií, ke kterému došlo v roce 2010 oproti roku 2009. Před havárií ropné plošiny dosahovaly akcie společnosti až 30% zhodnocení, v roce 2010, po oné události, došlo k jejich výraznému podhodnocení a v dalších dvou letech jen pomalu nabývaly vyšších hodnot. V roce 2013 přeci jen došlo k většímu nárůstu a to zejména díky navýšení hodnoty pro akcionáře prostřednictvím zpětného odkupu akcií za 8 mld. dolarů v březnu 2013. [7] [6]

Mnozí nevěřili, že British Petroleum dokáže ustát pád akcií, miliardové výdaje na odstranění škod, pozastavení dividend a miliardové odškodné a ihned po havárii se začalo v důsledku toho spekulovat o bankrotu a rozprodání firmy, což by mělo nedozírné důsledky. V první řadě pro britské obyvatelstvo, jenž vlastní prostřednictvím penzijních fondů část společnosti a na jejím dobrém stavu závisí významná část jejich penzí. V druhé řadě měla zájem zachránit koncern také americká vláda, které z něj ročně plyne až 7 mld. dolarů z výběru daní a poplatků, a to je nezanedbatelná část příjmů státního rozpočtu. Bankrot takové firmy by také znamenal bezpočet zaniklých pracovních míst. [16] [11] [45]

Navzdory všem okolnostem, havárie nijak neovlivnila světovou spotřebu ropy, ani vývoj její ceny. Američané na nějakou chvíli sice omezili své nákupy u benzínových pump British Petroleum, tento „výpadek“ se ukázal jako dočasný. Společnost snížila své ceny, měla tak nejlevnější benzín a naftu a „loajalita“ zákazníků se opět navrátila. Díky tomu se také v následujících letech povedlo opět dosáhnout a udržet kladný hospodářský výsledek. [16] [44]

Na British Petroleum při vyšetřování příčin a hledání viníků nehody vyšly najevo podvody, jichž se v rámci své činnosti dopustila. Bylo zjištěno, že zavedené bezpečnostní systémy jsou nekvalitní, při schvalování nových vrtů dochází k úplatkům, kontroly bezpečnosti vrtů jsou prováděny ledabyly a zákony a vyhlášky jsou obcházeny kdejakými kličkami. Důkazem je i množství nehod, jenž má British Petroleum na svědomí. Výbuch na ropné plošině Deepwater Horizon nebyl ojedinělý. Například při výbuchu rafinérie v Texas City v roce 2005 přišlo o život 15 dělníků. V rámci odpovědnosti dostala British Petroleum pokutu za porušení bezpečnostních předpisů a ve své zprávě uvedla, že se vypořádá

s následky. Tímto prohlášením se snažila vyhnout obvinění z nedbalosti, jelikož po uznání, že spáchala trestný čin, by se pokuty za uniklý barel ropy několika násobně zvýšily. Odhalena byla také zkorumpovanost federální instituce Minerals Management Services, která měla dohlížet na bezpečnost a vybírat poplatky od naftových společností, prezident Obama ji s okamžitou platností zrušil. [45] [16] [11]

Autorka se dále rozhodla na základě novinových článků přiblížit názor veřejnosti na British Petroleum.

7.1 British Petroleum v očích veřejnosti

Společnost British Petroleum se prezentuje jako firma, které velice záleží na tom, aby při své činnosti co nejméně poškodila životní prostředí. Dalo by se říci, že ochrana životního prostředí je jednou z jejích hlavních priorit, na kterou se ohlíží při realizaci nových projektů, má propracovanou strategii prevence ochrany ŽP, dbá veškerých předpisů a poctivě platí s tím spojené poplatky. Takto chtěla společnost vypadat v očích veřejnosti, avšak s onou havárií se vytvářená iluze zhroutila. Prezentování se firmy navenek v konfrontaci s realitou tvrdě narazilo a odvíjí se od toho i veřejný názor.

Skoro každý Američan by tuto společnost rád viděl v bankrotu, jejich názor je jasný, hlavním cílem British Petroleum je rychle vydělat peníze a neohlížet se přitom na rizika. Úpadek reputace koncernu v očích veřejnosti názorně vyplývá ze studie listu The Wall Street Journal a televize NBC z roku 2010, kde se na žebříčku veřejného souhlasu umístila jen o tři procentní body výše než ex-diktátor Sádám Husajn. Lidem vůči jednání této společnosti dochází trpělivost a staví se rezervovaně k jejím slibům. Veřejnost je také rozzlobená na americkou vládu, která poskytla ropným společnostem přílišnou volnost ve víře, že tento obchod sám ví, jak se nejlépe pojistit proti možným rizikům. [11] [24] [16]

Po všech informacích, jenž dosud vypluly na povrch, se nabízí následující otázky: „*Jak to, že koncern British Petroleum není prohlášen za zločineckou organizaci a pohnán před mezinárodní soud?*“ nebo „*Kam až je ochoten zajít nelítostný byznys v drancování přírody,*

nehledě na zákony a předpisy, s heslem „zisk především“?“. Organizace Food & Water Watch vyjádřila svůj názor: „Vzhledem k tomu, že ropný průmysl si v Americe vždy pravidla pro sebe psal sám, nelze očekávat, že by se s tato praxe zničehonic nějak radikálně změnila.“ Veřejnost sice trochu uklidnilo jednání prezidenta Obamy, který se okamžitě pustil do zajištění účinnější regulace obchodu, nejen v oblasti energetiky, ale také financí a zdravotnictví. Ovšem jak vyplývá z průzkumu posledních let, Američané ztrácí ve svoji vládu důvěru a obviňují ji z toho, že zájmy velkého byznysu staví před zájem veřejnosti. [50] [53] [16] [45]

Autorka této práce si však myslí, že většina slibů, prohlášení a přijatých opatření v rámci havárie v Mexickém zálivu a pověsti koncernu i americké vlády vyzní naprázdno. British Petroleum je rozsáhlá firma, která neodpovídá pouze sama za sebe, ale na její činnosti je závislý osud spousty dalších institucí, jednotlivců a s nadsázkou i samotných Spojených států, jimž z aktivit společnosti plyne do rozpočtu nezanedbatelná částka peněz. A ačkoliv k ní mnozí vyjadřují negativní postoj a její jednání je jim „proti srsti“, vždy tu budou ti, kteří koukají především na zisk a ti se budou za každou cenu snažit společnost podpořit v jejím růstu. Proto autorka zastává takový názor, že i při nejlepším úmyslu dodržovat pravidla a jednat podle zákonů, ať už při schvalování nových projektů, či kontrole bezpečnostních systémů aj., nelze toto předsevzetí dodržet. Ve většině případů ustoupí zájem chránit životní prostředí a dodržovat pravidla vidině většího zisku.

7.2 Závěrečné vyhodnocení důsledků havárie

Silné zázemí koncernu mu nakonec pomohlo veškeré potíže spojené s osudnou havárií ustát, avšak vyrovnávání ztrát a náhrada nákladů způsobených v důsledku nehody bude ještě dlouho pokračovat. Koncem roku 2013 úspěšně proběhla závěrečná inspekce tzv. clean-up projektů¹⁵ v Mississippi, Alabamě a na Floridě, které byly ukončeny v červnu 2013. Avšak pokud se v budoucnu objeví ropa v oblastech, které byly považovány

¹⁵ Projekty zaměřené na vyčištění vod a pobřeží Mexického zálivu od ropy.

za vyčištění, obnoví se na základě zákona šetření a British Petroleum bude povinna uhradit další nezbytné náklady. V této době nejvyšší položky peněžních prostředků plynou zejména na podporu a obnovu navrácení některých druhů živočichů do této oblasti, restaurování životního prostředí v zálivu a na studie, které by měly pomoci lepšímu a hlubšímu pochopení dopadů úniku ropy na populaci a ekosystém. [6]

Společnost nyní musí tvrdě pracovat na udržení důvěry a respektu lidí. Akcionáři i investoři si začali pokládat otázky, zda společnost využívá své finance moudře, jelikož kapitálové výdaje se zvyšují, ale zatím nedochází k růstu produkce a zisky akcionářů tomu také neodpovídají. Z tohoto důvodu byl posílen monitoring činností a zpřísněn dohled nad aktivitami British Petroleum. Od nehody jsou také kladeny větší nároky na bezpečnost u ropných vrtů a před spuštěním i v průběhu jsou projekty podrobovány častějším a důslednějším kontrolám. V této oblasti dosahuje koncern viditelných pokroků, jak je patrné z dříve uvedené tabulky 6. Únik ropy při běžné činnosti jako i množství emisí vypouštěných do ovzduší se od roku 2010 neustále snižuje. Důvodem ale není jen zlepšení kvality zabezpečení, ale také odprodání některých rafinérií a menší pokles produkce. [6] [7]

Co se týče budoucnosti má společnost optimistické výhledy. Hlavními regulátory poptávky po energiích je totiž ekonomický růst a velikost populace. Mezi lety 2012-2035 je očekáván nárůst populace až o 1,7 miliardy lidí a poptávka po energiích by se tak měla zvýšit až o 41%, což by zdvojnásobilo příjmy British Petroleum. [7]

Závěr

S rostoucím počtem obyvatel a rozvojem průmyslu se rapidně zvýšily nároky na energii a přírodní zdroje se ukázaly jako vyčerpateľné, z tohoto důvodu se řada velkých firem začíná zabývat výrobou energie z alternativních zdrojů, příkladem jsou větrné elektrárny nebo využití solární energie. Do budoucna je očekáván další nárůst populace a s tím spojené zvýšení spotřeby energie téměř o 50%.

Cílem této bakalářské práce bylo poukázat na to, jak kolosální dopad na životní prostředí má nepřetržitě se zvyšující lidská populace a její rozvoj. Informovat o tom, jak stále intenzivnější měrou, nabývá na významu ochrana životního prostředí v celosvětovém měřítku a jaká opatření byla v rámci tohoto tématu přijata. Další částí práce bylo provést vyhodnocení vlivu ekologické katastrofy zaviněné jednou z největších energetických společností na její finanční stránku a pověst.

Starost o stav životního prostředí dala vzniknout politice životního prostředí, která pomocí svých nástrojů, postupů a metod napomáhá k jeho ochraně. Komplexněji se tato politika zabývá ochranou životního prostředí na nadnárodní úrovni, její konkretizace je poté v rukou jednotlivých států. Jedněmi z jejích nástrojů jsou ekologické daně a environmentální účetnictví. Jak vyplývá z této práce, zavedení ekologických daní je povinné, naopak rozhodnutí vést environmentální účetnictví je v rukou každé firmy. Nejednou však byla implementace těchto opatření označena za negativní tah, který neprospívá konkurenceschopnosti podniků a zvyšuje jeho náklady. Autorka vidí povinnost platit ekologické daně jako správný postup, jelikož kdyby hrazení daní bylo také na základě dobrovolnosti dopadlo by to stejně jako se zavedením environmentálního účetnictví, o kterém se často hovoří, ale například v České republice ho prozatím realizuje jen malá hrstka podniků.

Lépe si idea ochrany životního prostředí nevede ani ve světě. Důkazem je ropná havárie způsobená mezinárodní společností British Petroleum, jenž se celou dobu prezentovala slovy: „životní prostředí především“. Avšak tato událost odhalila rozsáhlé trhliny v jejím systému pro ochranu životního prostředí a ukázala jeho neefektivnost. Mnoho lidí

zanevřelo nad vedením a praktikami British Petroleum a ztratilo poslední zbytky dobrého mínění o tomto koncernu. Avšak přes zničující dopad na její pověst nepoznamenala katastrofa, tak gigantického rozměru dopadu na životní prostředí, výrazně hospodaření této firmy. Zejména díky jejímu silnému zázemí a z důvodu velké zainteresovanosti na udržení chodu této společnosti, jelikož na její činnosti závisí podstatná část příjmů Britů a Spojených Států.

Pohled autorky na negativní vývoj stavu životního prostředí je, že i když se o této problematice v poslední době téměř neustále diskutuje a mnozí vydávají zájem o jeho ochranu jako svoji prioritu, realita je tomuto obrazu vzdálená. Většinou je skutečnost založena z velké části na teorii a praktická stránka v tomto ohledu značně zaostává. Z hlediska podniků se jedná o jakousi kamufláž pro veřejnost, která slouží pro vylepšení image v jejich očích, ale majoritní část z nich se při vidině zisku na tento „slib“ neohlíží. Autorka by doporučila zavést pro podniky, v rámci této oblasti, více povinností a zpřesnit pravidla a postupy. Avšak obrovský nedostatek vidí především v nedostatečné kontrole dodržování těchto opatření a proto zavedení důslednější kontroly považuje za hlavní prioritu.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Tematické oblasti a cíle politiky životního prostředí v ČR.....	14
Tabulka 2: Environmentálně vymezené vstupy a výstupy	22
Tabulka 3: Zásadní rozdíly mezi nástroji EMAS a ISO 14001.....	24
Tabulka 4: Přehled nejvýše postavených orgánů EU.....	32
Tabulka 5: Operační manažerský systém (OMS)	42
Tabulka 6: Data o poškození životního prostředí.....	44
Tabulka 7: Odhadované náhrady škod v roce 2011	47
Tabulka 8: Vyplacená výše náhrad k 31. 3. 2014	47
Tabulka 9: Platby týkající se obnovy pobřeží Mexického zálivu	51

Seznam obrázků

Obrázek 1: Noční pohled na planetu Zemi z vesmíru.....	9
Obrázek 2: Přístup společnosti Samsung Electronic k trvale udržitelnému rozvoji.....	12
Obrázek 3: Nástroje na ochranu ŽP v ČR	15
Obrázek 4: Srovnání výše daně z elektřiny v ČR s členskými státy EU	18
Obrázek 5: Trvale udržitelný rozvoj	23
Obrázek 6: Logo British Petroleum	39
Obrázek 7: Největší ropné katastrofy ve světě	41
Obrázek 8: Vývoj výsledku hospodaření British Petroleum v letech 2009 - 2013	48
Obrázek 9: Vývoj dividend v letech 2009 - 2013	49
Obrázek 10: Vývoj provozního peněžního toku v letech 2009 - 2013	50
Obrázek 11: Vývoj akcií British Petroleum v letech 2009 - 2013	52

Seznam použitých zkratk

aj.	a jiné
apod.	a podobně
BP	British Petroleum
cca	přibližně
č.	číslo
ČR	Česká Republika
EMA	Environmentální manažerské účetnictví
EMS	Systém environmentálního managementu
EPA	Agentura pro ochranu životního prostředí
EHS	Evropské hospodářské společenství
EMAS	Systém environmentálního řízení a auditu
ES	Evropské společenství
ESUO	Evropské hospodářství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
GJ	Gigajoule
IGC	Mezinárodní konference
ISO	Mezinárodní organizace pro normalizaci
kg	kilogram
ml.	miliard
např.	například
LPG	zkapalněný ropný plyn
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OMS	Manažerský operační systém
OSN	Organizace spojených národů
př.	příklad
Sb.	Sbírky
SPŽP	Státní politika životního prostředí
t	tuna

tzv.	tak zvaný
UNESCO	Organizace pro výchovu, vědu a kulturu
USA	Spojené státy americké
WTO	Světová obchodní organizace
ŽP	Životní prostředí

Seznam zdrojů

- [1] BOHÁČKOVÁ, Ivana, Vladimír JENÍČEK a Miroslav SVATOŠ. *Evropská integrace*. 1. vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2008, 194 s. ISBN 978-80-213-0983-8.
- [2] British Petroleum. *History od BP*. [online], ©1996-2014. [cit. 25. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.bp.com/en/global/corporate/about-bp/our-history/history-of-bp.html>
- [3] British Petroleum. *What we do*. [online], ©1996-2014. [cit. 25. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.bp.com/en/global/corporate/about-bp/what-we-do.html>
- [4] British Petroleum. *BP a udržitelnost*. [online], ©1996 - 2014. [cit. 3. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.bp.com/en/global/corporate/sustainability/bp-and-sustainability.html>
- [5] British Petroleum. *Deepwater Horizon accident and response*. [online], ©1996 - 2014. [cit. 4. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.bp.com/en/global/corporate/gulf-of-mexico-restoration/deepwater-horizon-accident-and-response.html>
- [6] British Petroleum. *Gulf of Mexico restoration*. [online], ©1996-2014. [cit. 4. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.bp.com/en/global/corporate/gulf-of-mexico-restoration.html>
- [7] British Petroleum. *Annual Report and Form 20-F 2013*. [online], © BP p.l.c. 2014. [cit. 16. 3. 2014]. Dostupné z: http://www.bp.com/content/dam/bp/pdf/investors/BP_Annual_Report_and_Form_20F_2013.pdf
- [8] Businessinfo.cz. *Ekologické daně* [online]. Czech Trade, ©1997-2014. [cit. 14. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/dane/ekologicke-dane.html>.
- [9] CENIA – Česká informační agentura životního prostředí. *Program EMAS v České republice*. [online], ©2012. [cit. 8. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www1.cenia.cz/www/node/305>
- [10] CrunchBase.com. *British Petroleum*. [online], ©2014. [cit. 18. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.crunchbase.com/company/british-petroleum>
- [11] DOHMEN, Frank a EVERS, Marco. Krize BP se může stát krizí Británie. *Literární noviny*, 2010, 21(29), s. 8. ISSN 1210-0021.
- [12] EKINS, Paul. SPECK, Stefan. *Environmental Tax Reform (ETR): A Policy for Green Growth*. New York: Oxford University Press, Inc., 2011, 368 s. ISBN 978-0-19-958450-5
- [13] Enviweb. *Metodický pokyn pro zavedení environmentálního manažerského účetnictví*. [online], ©2013. [cit. 20. 3. 2014]. Dostupné z: http://www.enviweb.cz/download/ea/metodika_metodicky_pokyn_cz.pdf

- [14] EPA: *An Introduction to Environmental Accounting As A Business Management Tool: Key Concepts And Terms*. Washington D.C.: United States Environmental Protection Agency, Office Pollution Prevention And Toxis, 1995. 39 s. EPA 742-R95-001
- [15] Europa.eu. *Orgány, instituce a ostatní subjekty EU*. [online], 2014. [cit. 15. 1. 2014]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index_cs.htm
- [16] HERMAN, Martin. Ropný šok pro Obamu a USA. *Ekonom*, 2010, **54**(23), s. 48. ISSN 1210-0714.
- [17] HODAČ, Jan a Tomáš KOTRBA. *Učebnice globalizace*. 1. vyd. Brno: Barrister, 2011, 308 s. ISBN 978-80-87474-33-4.
- [18] HYRŠLOVÁ, Jaroslava. *Účetnictví udržitelného rozvoje podniku*. [online], ©2008. [cit. 2. 11. 2014]. Dostupné z: http://www.enviweb.cz/download/ea/metodika_ucetnictvi_uzritelneho_rozvoje_cz.pdf
- [19] International Organization for Standardization. *ISO 14001: 2004*. [online], 2014. [cit. 10. 2. 2014]. Dostupné z: http://www.iso.cz/?page_id=40.
- [20] JENÍČEK, Vladimír. *Ekologická politika Evropské unie a trvale udržitelný rozvoj*. Vyd. 1. V Praze: Vysoká škola ekonomická v Praze, 2001, 63 s. Aktuální otázky světové ekonomiky. ISBN 80-245-0203-8.
- [21] JENÍČEK, Vladimír. *Globalizace světového hospodářství*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2002, 186 s. ISBN 80-7117-9787-1.
- [22] JÍLKOVÁ, Jiřina. *Daně, dotace a obchodovatelná povolení - nástroje ochrany ovzduší a klimatu*. Vyd. 1. Praha: IREAS, 2003, 156 s. ISBN 80-866-8404-0.
- [23] KILLINGER, Sebastian. *International environmental externalities and the double dividend*. 1 st ed. Cheltenham: Edward Elgar Publising Ltd, 2000, 152 s. ISBN 18-406-4493-1.
- [24] KLEIN, Naomi. Ropná skvrna v zálivu: Díra do Země. *Literární noviny*, 2010, **21**(27), s. 22-23. ISSN 1210-0021.
- [25] KOČÍKOVÁ, Pavla. *Evropská unie a životní prostředí: Politiky. Strategie. Legislativa*. 1.vyd. Ostrava: MONTANEX, 1998, 182 s. ISBN 80-857-8098-4.
- [26] *Konference OSN o životním prostředí a rozvoji: Rio de Janeiro, 3.-14. června 1992: dokumenty a komentáře*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1993, 260 s. ISBN 80-853-6851-X.
- [27] KOTOVICOVÁ, Jana a Květa REMTOVÁ. *Udržitelná spotřeba a výroba*. 1. vyd. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 2013, 173 s. ISBN 978-80-7375-707-6.
- [28] KRUŽÍKOVÁ, Eva. *Ekologická politika a právo životního prostředí v Evropské unii*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství a vydavatelství litomyšlského semináře Petr Šauer, 1997, 186 s. ISBN 80-902168-2-X.

- [29] KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová politika: teorie a praxe*. Vyd. 1. Praha: Codex Bohemia, 1997, 259 s. ISBN 80-859-6323-X.
- [30] Life Science Foundation. *Sustainability*. [online], ©2012. [cit. 2. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.lifesciencefoundation.org/ecosustain.html>
- [31] Magazín generálního ředitelství pro životní prostředí. *Životní prostředí pro Evropany*. [online]. Evropská komise, březen 2013. [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné z: <http://ec.europa.eu/environment/news/efe/pdf/efe49/EFE-CS-49-130328.pdf>
- [32] Ministerstvo životního prostředí. *Environmentální účetnictví*. [online] ©2014, [cit. 24. 10. 2014]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/environmentalni_ucetnictvi
- [33] Ministerstvo životního prostředí. *Státní politika životního prostředí*. [online], ©2014. [cit. 10. 3. 2014]. Dostupné z: [http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/statni_politika_zivotniho_prostredi/\\$FILE/OEDN-statni_politika_zp_20130110.pdf.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/statni_politika_zivotniho_prostredi/$FILE/OEDN-statni_politika_zp_20130110.pdf.pdf)
- [34] MOOIJ, Ruud A. de. *Environmental taxation and the double dividend*. 1st ed. New York: Edward Elgar, 2000, xviii, 292 p. ISBN 04-445-0491-5.
- [35] Multimediální ročenka životního prostředí. *Vítejte na zemi* [online]. Cenia, esf, partneři ©2008. [cit. 5. 10. 2013]. Dostupné z: <http://www.vitejtenazemi.cz/slovník/index.php?article=196>.
- [36] NEMIROFF, Robert. *Astronomy Picture of the Day: Earth at Night*. [online] ©2000, [cit. 6. 3. 2014]. Dostupné z: <http://apod.nasa.gov/apod/ap001127.html>.
- [37] *Organisation for Economic Co-operation and Development*. [online], ©2014. [cit. 15. 2. 2014]. Dostupné z: <http://www.oecd.org/statistics/>
- [38] RITSCHELOVÁ, Iva a kol. *Úvod do politiky životního prostředí*. Vyd. 1. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2002, 111 s. ISBN 80-7044-414-2.
- [39] RITSCHELOVÁ, Iva a kol. *Výkladový slovník vybraných pojmů z oblasti environmentální ekonomie*. Vyd. 1. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, 2002, 206 s. ISBN 80-7044-416-9.
- [40] ROBEJŠEK, Petr. *Svět viděný z Řípu: zahraniční politika pro každého z nás*. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2010, 175 s. ISBN 978-80-87197-30-1.
- [41] Ropoweb. *Vliv těžby na životní prostředí* [online]. Mendelovo gymnázium, ©2007. [cit. 12. 3. 2014]. Dostupné z: <http://ropoweb.xf.cz/vliv.html>
- [42] SIMON, Hermann a Tomáš KOTRBA. *Skrytí šampióni 21. století: úspěšné strategie málo známých firem, které mají vedoucí postavení na světových trzích*. Vyd. 1. Praha: Management Press, 2010, 383 s. ISBN 978-80-7261-225-3
- [43] SMITH JR., Lawrence C., L. Murphy SMITH a Paul A. ASHCROFT. Analysis of environmental and economic damages from British Petroleum's deepwater horizon oil spill. *Albany Law Review*. 2011, roč. 74, č. 1, s. 563-585. ISSN 0002-4678

- [44] SOBOTA, Jiří. S prázdnýma rukama. *Respekt*, 2010, **21**(23), s. 34. ISSN 0862-6545.
- [45] SPENCEROVÁ, Tereza. Já nic, já naftař. *Literární noviny*, 2010, **21**(38), s. 8. ISSN 1210-0021.
- [46] *Světový summit o udržitelném rozvoji: (Johannesburk 2002)*. Praha, 2003, 168 s. ISBN 80-721-2234-7.
- [47] ŠAUER, P. a kol.: *Základy ekonomiky životního prostředí*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1996. 185 s. ISBN 80-7079-890-4.
- [48] ŠEVČÍKOVÁ, Soňa. *Najväčši ropné katastrofy* [online]. Petit Press, ©2010. Poslední změna 31. 5. 2010 20:00 [cit. 5. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.sme.sk/c/5400878/najvacsie-ropne-katastrofy.html>
- [49] ŠLÉGR, Jiří, František KISLINGER a Jana LANÍKOVÁ. *Ekologie a ochrana životního prostředí: pro gymnázia*. Vyd. 1. Praha: Fortuna, 2002. ISBN 80-716-8828-2.
- [50] ŠPRONGL, Jaroslav. Ekologické bezpráví. *Trestní právo*, 2010, **15**(10), s. 2. ISSN 1211-2860.
- [51] TOMŠÍK, Karel. *Evropská integrace a environmentální ekonomika*. Vyd. 6. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2012, 123 s. ISBN 978-80-213-2309-4.
- [52] Udržitelný rozvoj ve společnosti Samsung Electronics. *Naše zpráva o udržitelném rozvoji* [online]. Samsung, ©2014. [cit. 12. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.samsung.com/cz/aboutsamsung/citizenship/oursustainabilityreports.html>.
- [53] ŽÁČEK, Jiří. Armagedon?. *Literární noviny*, 2010, **21**(24), s. 2. ISSN 1210-0021.

Seznam příloh

Příloha A: Principy politiky ŽP v ČR

Příloha B: Údaje k ekologickým daním

Příloha C: Výkaz environmentálních nákladů a výnosů a jejich kategorie

Příloha D: Státy Dodatku I Kjótského protokolu

Příloha A: Principy politiky ŽP v ČR

Je stanovena celá řada obecných principů, které si každý stát konkretizuje dle sebe. Dále jsou pro příklad uvedeny principy Státní politiky životního prostředí ČR.

Princip integrace politik

Politika ŽP má průřezový charakter a zároveň má stejnou platnost jako ostatní sektorové politiky, a tak musí být koordinovaná a provázaná sektorovými politikami. To vyžaduje spolupráci na úrovních veřejné správy, kde se připravuje celá řada strategických a koncepčních dokumentů s centrální, sektorovou i regionální působností. Všechny relevantní strategické dokumenty by měly vycházet ze společné analýzy vnějších vlivů (stejná socioekonomická východiska), principů a scénářů možného vývoje.

Princip prevence

Prevence je na úseku ochrany ŽP principem nejdůležitějším, neboť nejefektivnější environmentální politika je založena na předcházení škodám na životním prostředí. Včasné zavádění opatření je účinnější a ekonomicky efektivnější než náprava škod v případě nevratně znečištěných složek životního prostředí, vyčerpaných zdrojů, narušených ekosystémů a poškození zdraví. Uplatnění zásady prevence má velký význam rovněž v případech živelných katastrof, kterými jsou v České republice nejčastěji povodně.

Princip předběžné opatrnosti

Princip preventivních opatření vychází z faktu, že jednat je třeba i v případech, kdy není jistota, jak rychle k nežádoucím jevům dojde, či jestli k nim vůbec dojde, při zvážení všech souvisejících nákladů. Pokud hrozí nevratná škoda na zdraví nebo životním prostředí a jev není zatím dostatečně zkoumán, jsou přesto přijímána preventivní opatření, aby nedošlo k ekonomickým ztrátám.

Princip „Znečišťovatel platí“

Princip „znečišťovatel platí“ vychází z předpokladu, že každý by měl za své činy nést odpovědnost. V souvislosti s ochranou životního prostředí to znamená, že „každý, kdo způsobí škodu na životním prostředí, by měl nést náklady s tím spojené“. Jedním z cílů

uplatnění uvedeného principu je i zahrnutí negativních externalit do nákladů znečišťovatele. Zahrnutí negativních externalit do nákladů znečišťovatele přes promítnutí těchto nákladů do ceny příslušných výrobků či služeb napravuje nesprávné cenové signály směrem ke spotřebiteli. Následné snížení poptávaného množství či motivace znečišťovatele k realizaci preventivních opatření a k novým nákladově efektivním řešením, napomáhá k úplné eliminaci nebo zmírnění produkovaného znečištění.

Princip nákladové efektivity

Efektivní alokace omezených zdrojů je snaha dospět k ekonomicky optimální úrovni znehodnocování životního prostředí. Sama efektivnost zahrnuje dvě oblasti a to účelnost, tedy do jaké míry bude dosaženo požadovaného cíle, a hospodárnost, tedy za jakých nákladů. Princip efektivity vyžaduje dosažení co nejlepšího vztahu mezi zdroji použitými na danou činnost a dosaženým účinky.

Zvyšování povědomí veřejnosti o otázkách ochrany životního prostředí

Základním předpokladem pro úspěšnou realizaci SPŽP je odpovídající povědomí veřejnosti o životním prostředí. Zvyšování veřejného povědomí o významu ochrany životního prostředí a jeho udržitelném způsobu využívání vede veřejnost k lepšímu porozumění souvislostí hospodářského, environmentálního a sociálního rozvoje společnosti, ke zvýšení kvality rozhodování občanů jakožto spotřebitelů a zprostředkovaně rovněž ke zvýšení kvality života.

Princip mezinárodní odpovědnosti

Princip je uplatňován zejména prostřednictvím rozvojové spolupráce, dodržováním přijatých závazků vyplývajících z členství v EU, mezinárodních dohod, úmluv a členství v organizacích jako je Organizace spojených národů (OSN) či Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Při sdílení globální a regionální zodpovědnosti z pozice hospodářsky vyspělé země je zapotřebí zároveň respektovat zvláštní podmínky a specifické zájmy České republiky a EU.

Příloha B: Údaje k ekologickým daním

Předmět daně

Předmět daně se liší v závislosti na druhu energetického produktu. Předmětem daně je

- **zemní plyn** a některé další plyny uvedené pod kódy nomenklatur (KN) 2711 11, 2711 21, 2111 29 a 2705,
- **pevná paliva** – černé uhlí KN 2701, hnědé uhlí KN 2702, koks KN 2704 a ostatní uhlovodíky uvedené pod KN 2706, 2708, 2713 až 2715,
- **elektřina** uvedená pod KN 2716.

Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů

Plátcem daně ze zemního plynu je

- dodavatel, který na daňovém území dodal plyn konečnému spotřebiteli,
- provozovatel distribuční soustavy, provozovatel přepravní soustavy a provozovatel podzemního zásobníku plynu,
- fyzická nebo právnická osoba, která použila plyn zdaněný nižší sazbou daně k účelu, kterému odpovídá vyšší sazba daně,
- fyzická nebo právnická osoba, která použila plyn osvobozený od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje,
- fyzická nebo právnická osoba, která spotřebovala nezdaněný plyn, s výjimkou plynu osvobozeného od daně.

Od daně je osvobozen například plyn určený:

- pro výrobu tepla v domácnostech
- k výrobě elektřiny
- jako pohonná hmota pro plavby na vodách
- v metalurgických procesech či mineralogických postupech

Sazby daně jsou stanoveny v § 6 zákona 261/2007 Sb. o stabilizaci veřejných rozpočtů a liší se podle druhu plynu. Základem daně je množství plynu v MWh spalného tepla, nelze-li vyjádřit spalné teplo plynu v MWh, stanoví se spalné teplo ve výši 15 MWh na tunu plynu.

Daň z pevných paliv

Plátcem daně z pevných paliv je

- dodavatel, který na daňovém území dodal pevná paliva konečnému spotřebiteli,
- fyzická nebo právnická osoba, která použila pevná paliva osvobozená od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje,
- fyzická nebo právnická osoba, která spotřebovala nezdaněná pevná paliva, s výjimkou pevných paliv osvobozených od daně.

Od daně jsou osvobozena například paliva určená

- k výrobě elektřiny,
- k výrobě koksu,
- jako pohonná hmota nebo palivo pro plavby na vodách na daňovém území,
- v chemických, metalurgických či mineralogických procesech,
- k technologickým účelům v podniku, ve kterém byla pevná paliva vyrobena.

Sazba daně činí 8,50 Kč/GJ spalného tepla v původním vzorku. Základem daně je množství pevných paliv vyjádřené v GJ spalného tepla v původním vzorku.

Daň z elektřiny

Plátcem daně z elektřiny je

- dodavatel, který na daňovém území dodal elektřinu konečnému spotřebiteli,
- provozovatel distribuční soustavy a provozovatel přenosové soustavy,
- fyzická nebo právnická osoba, která použila elektřinu osvobozenou od daně k jiným účelům, než na které se osvobození od daně vztahuje,
- fyzická nebo právnická osoba, která spotřebovala nezdaněnou elektřinu, s výjimkou elektřiny osvobozené od daně.

Od daně je osvobozena například elektřina, která je:

- ekologicky šetrná,
- vyrobená v dopravních prostředcích (pokud je tam i spotřebována),
- vyrobená ze zdaněných výrobků, pokud jsou předmětem daně ze zemního plynu, daně z pevných paliv nebo spotřební daně.

Sazba daně činí 28, 30 Kč/MWh. Základem daně z elektřiny je množství elektřiny v MWh.

Příloha C: Výkaz environmentálních nákladů a výnosů a jejich kategorie

Tab. 1 Výkaz environmentálních nákladů a výnosů podniku

Domény životního prostředí	Ovzduší, klima	Odpadní vody	Odpady	Půda, podzemní a povrchové vody	Hluk, vibrace	Biodiversita krajina	Záření	Ostatní	Úhrn
Kategorie environ.nákladů a výnosů									
1. Nakládání s odpady, odpadními vodami a emisemi do ovzduší									
1.1 Odpisy zařízení na úpravu odpadů, odpadních vod a emisí do ovzduší									
1.2 Údržba zařízení, provozovací látky a služby související se zařízeními									
1.3 Pracovníci									
1.4 Externí služby									
1.5 Poplatky, daně									
1.6 Pokuty, penále a náhrady škod									
1.7 Pojištění odpovědnosti za škody na životním prostředí									
1.8 Rezervy na nápravu a vyčištění									
1.9 Další náklady									
2. Péče o životní prostředí a prevence znečištění									
2.1 Externí služby									
2.2 Pracovníci									
2.3 Výzkum a vývoj									
2.4 Zvýšené náklady související s čistšími technologiemi									
2.5 Další náklady									
3. Cena materiálu obsaženého v nevýrobním výstupu									
3.1 Suroviny									
3.2 Obaly									
3.3 Pomocné látky									
3.4 Provozovací látky									
3.5 Energie									
3.6 Voda									
4. Náklady zpracování nevýrobního výstupu									
Environ.náklady celkem									
5. Environmentální výnosy									
5.1 Podpory, dotace									
5.2 Další výnosy									
Environ.výnosy celkem									

Environmentální náklady a výnosy lze sledovat nejen za podnik jako celek, ale i po linii útvarů (středisek), výkonů a procesů.

Příloha D: Státy Dodatku I Kjótského protokolu

Státy Dodatku I, které mají snížit své emise o:

- 8% Belgie, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Evropská unie, Finsko, Francie, Holandsko, Irsko, Itálie, Lichtenštejnsko, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Monako, Německo, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Velká Británie
- 7% USA
- 6% Japonsko, Kanada, Maďarsko, Ukrajina
- 0% Nový Zéland, Rusko, Ukrajina
- 1% Norsko
- 8% Austrálie
- 10% Island

Abstrakt

FIALOVÁ, Martina. *Systémy environmentálního účetnictví a ekologické daně ve světě*.
Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická západočeské univerzity v Plzni, 67 s., 2014

Klíčová slova: environmentální účetnictví, ekologické daně, životní prostředí, politika životního prostředí, ekologická katastrofa

Bakalářská práce se zabývá problematikou poškozování životního prostředí a jeho ochrany, pozornost je věnována zejména environmentálnímu účetnictví a ekologickým daním. Cílem práce je nastínit dopad vývoje lidské činnosti na životní prostředí, uskutečněné kroky na zmírnění těchto dopadů a ukázat jaký význam může mít ekologická katastrofa na hospodaření mezinárodního energetického koncernu.

První část práce pojednává o tom, jak značný význam je připisován otázce ochrany životního prostředí na celosvětové úrovni a snaží se o přiblížení přijatých opatření pro realizaci jeho ochrany prostřednictvím politiky životního prostředí v rámci samostatného státu. Druhá část se zabývá zmíněnou ekologickou katastrofou a jejím dopadem na finanční stránku a pověst jedné z největších energetických společností.

Abstract

FIALOVÁ, Martina. *Systems of environmental accounting and environmental taxes in the Word*. Bachelor thesis. Pilsen: Faculty of Economics, University of West Bohemia, 67 s., 2014

Key words: environmental accounting, environmental taxes, the environment, environmental policy, environmental disaster

The bachelor thesis deals with damages of the environmental and its protection, attention is paid to environmental accounting and environmental taxes. The aim is to outline the impact of the development of human activities on our environment, the steps taken to mitigate these effects and show the importance of ecological disaster might have on the management of the international energy company.

The first part deals with how big importance is attributed to the issue of environmental protection at the global level and try to approach the measures taken for the implementation of the protection of environmental policy in the context of an independent state. The second part deals with the aforementioned environmental disaster and its impact on the financial aspects of a reputation for being one of the largest energy companies.